

Julie Kolham

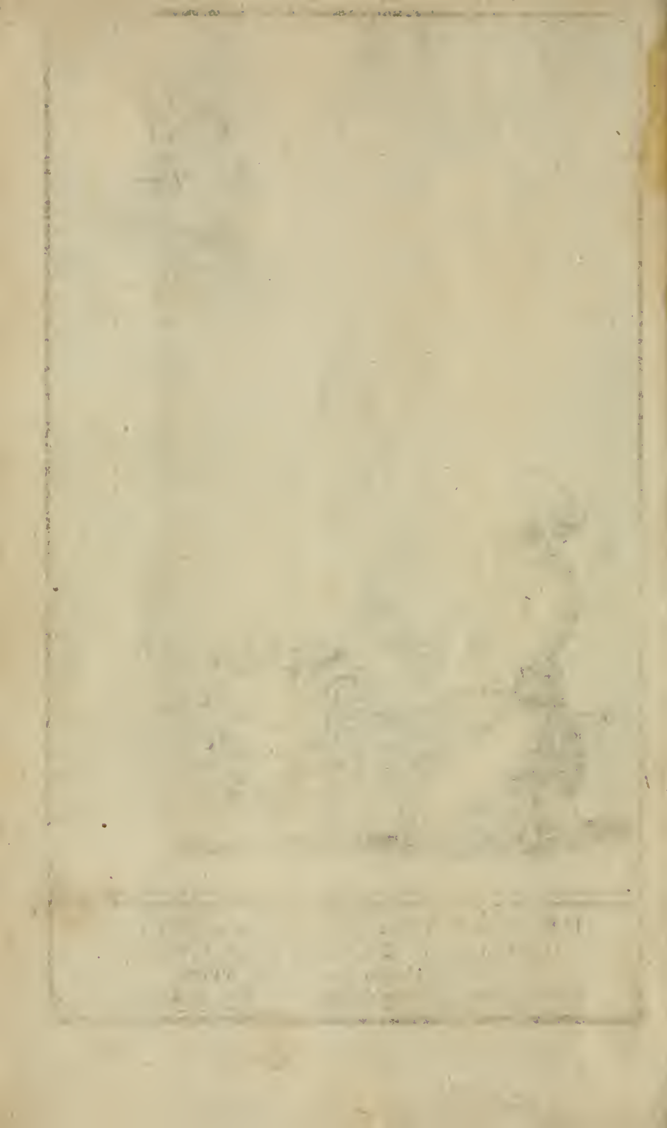
for viol and
see Ly[illegible]
at end

DE GODTLIEVENDE ZIEL,
vertoont in ZINNEBEELDEN
van H. Hugo *en* O. van Veen,
met dichtkunstige verklaringen van Jan Suderman.

J. Smit fec

DE GODLIEVENDE ZIEL VERTOONT IN ZINNEBEELDEN

DOOR

HERMAN HUGO

EN

OTTO VAN VEEN,

MET

DICHTKUNSTIGE VERKLARINGEN

VAN

JAN SUDERMAN.

Te AMSTERDAM,
By JACOBUS VERHEYDE, op de hoek van de Molsteeg, en by NICOLAAS VERHEYDE, in de Rozemarynsteeg. 1737.

DEN GODLIEVENDEN LEZER

Genade en vrede van Gode den Vader, den Zone en den Heiligen Geeſt. Amen.

GElyk de menſch uit ziel en Lichaem beſtaet, zoo eiſcht elk dezer twee deelen een voedſel dat met deszelven aert over een kome. Het lichaem, als uit de aerde herkomſtigh, word door aerdſche, gelyk de ziel, uit hemelſchen zade geboren, door hemelſche ſpys onderhouden. Ik ſpreke hier niet van de oeffeningen en wetenſchappen die op haere wyze met recht den naem dragen van een voedſel der ziele, maer ik ſpreke hier alleenlyk van de inwendige voeding der ziele door Godts Levendigmakenden Geeſt, die haer verquikt, verſterkt, onderhoudt,

in wederwaerdigheden trooſt, en haer den kerker des Lichaems gemaklykermaekt. Want wie, diezich wel bedenkt, zucht niet in dezen aerdſchen tabernakel en verlangt om met de woonſtede uit den hemel overkleedt en niet naekt gevonden te worden?

'tIs eene alwyze beſchikking der opperſte Voorzienigheit dat wy uit twee zoo ſtrydige deelen beſtaen. Scheelde het minder, wy zouden nogh al meer naer de aerde hellen; maer nu dit verſchil zoo groot is, wordt het lichtelyk gemerkt, en de ziel wil naer boven terwyl het lichaem de aerde zoekt.

Om haer te helpen dient Godt zich van zyn H. Woort en den invloet der ſterkte van den H. Geeſt der genade en vertrooſtinge. Meenigmael valt zy, meenigmael ſtaet zy weder op, en beweent haaren val voor de voeten van haren gekruiſten Heilant. Nu ſchynt zy van hem verlaten, dan valt hy haer,

en

en zy hem, met den kus der liefde in de armen. Dikwyls is zy met Koning David in een dal der ſchaduwen van den doot; dikwyls met hem in de voorhoven des hemels. Dus ſukkelt zy, verlangende met Godt haren Vader, met Jezus haren Bruidegom, met den H. Geeſt haren Trooſter vereenigt te zyn: want (om Vondels woorden in zynen Jeſta te gebruiken)

Geene aerdſcheit kan den rykſten menſch meer geven,
Dan aerdſch genot, een kort, onzeker leven
Vol zwarigheên. Men plukt geen roos of voelt
Den doren, die de hant quetſt. Hoe men woelt
Om rykdom; hoe men zweet om eer en ſtaten;
't Genoegen vlucht. al lagen al de ſtraten
Met kroonegout en ſepteren bezaeit,
En diamant, en paerlen: ſchyngoet paeit
Geen gierigaert; geen wellluſt wulpſche zinnen.
In Gode is 't al, daer buiten, niets te winnen.

Men kan niet ontkennen dat de geeſtelyke Zinnebeelden en Dichtkunſt (twee gezuſters die elkanderen de hant bieden, dewyl, zoo er-

 gens,

gens, hier de Schildery eene ſtomme poëzy, en de poëzy eene ſprekende Schildery is) krachtigh kunnen dienen om het gemoet te onderſteunen en tot Godt te helpen geleiden; en nooit worden zy beter beſteedt dan wanneer zy daertoe aengelegt worden.

Ik hebbe gepoogt deze geeſtelyke Zinnebeelden van Herman Hugo, en Otto van Veen, gelyk als de ſpraek te geven, en, hoewel ik myner zwakheit bewuſt, zeer wel wete dat eene beſchaefder pen dit veel beter zoude hebben gedaen, zoo hebbe ik echter getracht eenen ſteen aen te brengen tot den opbouw van Chriſtus kerke op aerde, die hy zelf hier, en hier na de geheel geeſtelyke in den zaligen hemel voltooie.

De Latynſche vaerzen van H. Hugo op zyne Zinnebeelden, als mede de Nederduitſche, en eindelyk de Franſche zoo wel daerop als op die van Otto van Veen gemaekt,

maękt, hebbe ik gemydt te lezen om de vryheit van myne eigene gedachten niet te belemmeren, nochte te pronken met vederen die de myne niet waren; hoewel wy altyt wel het een of het ander van de Aelouden ontleenen.

Ik voere hier doorgaens niet zoo zeer eenen Kruishelt als wel eene Kruisheldin in, waarom zy dikwyls als zoodanigh ſpreekt. Dit dacht my in deze ſtoffe naturelyker te wezen. Voorts. Alhoewel in het Eerſte Zinnebeeldt van O. van Veen de Goddelyke Liefde eigentlyk ſchynt te beduiden Godts Liefde tot de ziel, zoo gaet dat daer vervolgens niet allezins door; om welke reden ik ook gemeent hebbe de vryheit te mogen gebruiken van door de Goddelyke Liefde dikwyls de Liefde der ziele tot Godt te verſtaen. En waerlyk de geeſtelyke vereeniging van Godt met de ziele, en der ziele met Gode is zoo allerinwendigſt, dat

 de

de H. Schrift daer van geene naeukeuriger beschryving weet te maken (op dat ik het zoo uitdrukke) dan met ons te zeggen dat zy *een* zyn. De H. Paulus, om ons de vereeniging van Christus met de ware Geloovigen te beduiden, zegt dat Hy het Hooft en zy de leden van eenzelve lichaem zyn; en onze Heer zelf laet zich meenige malen op dien zin hooren. Hier van komen dan billyk de spreekwyzen van zich te verliezen in Godt, wegh te zinken in Godt, een en vereent te zyn met Godt. Want, wat men ook tegen deze wyze van spreken inbrenge, en zelfs daer mede spotte, ik zie niet dat zy, geestelyker wyze verstaen wordende, gelyk zy moet, harder is, dan het zeggen van onzen Heere Jezus Christus zelven dat *wy zyn vleesch eten, zyn bloet drinken moeten om deel aen Hem te hebben.* Hy zegt *dat zyn vleesch waerlyk spys en zyn bloet waerlyk drank is.* Wie verstaet

ſtaet dit naer den letter? Men handele dan niet ſtraffer met de ſpreekmanieren der genen, die, als hadden zy geene lichamen, enkel en alleen met Gode in den Geeſt zoeken te verkeeren, dan men handelt met de tale der H. Schrift zelve, en met die van ſommige, zelfs Proteſtantſche Godtgeleerden, wier uitdrukkingen men ontrent het H. Avontmael louter geeſtelyk moet opvatten, zullen zy geene botte ongerymtheden inſluiten. Ik zegge niet dat 'er geene dweeperyen loopen onder ſommigen die zich den naem van *Myſtiken* geven, maer ik zegge dat men onderſcheit moet maken tuſſchen *Myſtiken* die met goede redeneringen de vereeniging der ziele met Godt uitdrukken, al zyn de woorden by wylen wat ingewikkelt, en anderen, die door zwakheit van verſtant het rechte ſpoor des inwendigen Godtsdienſts niet wel bewandelen. Wie zou, billykerwyze vele Oudvaders en ver-

vol-

volgens vele wakkere mannen, willen gelyk ſtellen met anderen die op herſenſchimmen beluſt zyn en zich daer door laten leiden. Daer valt hier, gelyk overal, onderſcheit te maken.

't Is zekerder dan zeker dat de ware Godsdienſt beſtaet tuſſchen Godt en onze ziel, en dat is iets 't geen de weerelt niet kent en daerom beſpot. Men wil al naer het uiterlyke en dus begrypt men het inwendige niet: De ziel moeſt Godt in zich zoeken en dan zou zy zich in God vinden.

Dat de Geeſt der genade, u, Godlievende Lezer, beziele, geleide, ſterke, trooſte, en zyne gaven mildelyk in u ſtorte, is myne ootmoedige bede. Amen.

ZINNEBEELDEN
over de Godtvruchtige
AANDACHTEN
van
HERMAN HUGO,
met
dichtkunstige verklaringen
van
JAN SUDERMAN.

O quando?
Usquequo?
Heu mihi!

Utinam!
Ah! o!
Eheu!

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, Psal. 41.

Desiderium habens dissolvi et esse cum Christo. Philip. 1.

Utinam saperent et intelligerent. Deut. 32.

Quis dabit capiti meo aquam. Hierem. 9

Daniel vir desideriorum. Dan. 10

t'AMSTERDAM by HENRIK WETSTEIN.

DE ZINNEBEELDEN DER GODGEWYDE ZIELZUCHTEN

VAN

HERMAN HUGO,

MET DIGTKUNSTIGE VERKLARINGEN

VAN

J. SUDERMAN.

INLEIDING.

Eerst wordt de ziel van Godt geraekt:
Zy voelt, en zoo veel mooglyk, slaekt
De banden die de weerelt breidde
En haer ten afgront meê geleidde.
Hier worstelt zy veel worsteling
Eer zy zichzelve heel bedwing'.
Zy poogt zich wakker te verkloeken,
En vordert meer en meer in 't zoeken,
Tot dat zy, na veel smerten, vindt
Hem dien zy teederlyk bemint.
Maer op dien troost volgt weer verlaten.
Zy blyft getrouw, niets kan haar baten
Nogh schaden, 't geen haer Lief niet is.
Daer ryst uit deze duisternis
Ten leste een Licht, dat zyne stralen
Met Goddelyken glans doet pralen
En ongeschapen luister spreit
Van Godts onzichtbre Majesteit.
Nu smelt zy wegh, als heel gelenigt
En met haer' Bruidegom vereenigt,
Dien zy, zelfs in verlating, mint.
O Liefde die het al verwint!

AEN-

AENMOEDIGING.

WEl aen die op Godts min beluſt
Graegh d'aerdſche luſten had gebluſcht:
't Hart moet geſpeent,
Daer moet geweent,
Daer moet veel ſmert en pyn
Geleden zyn
Eer gy met Godt vereent.

Maer zyt niet moedloos; blyft niet ſtaen.
Godt zelf biedt hulp op deze baen.
Die tranen gaf
Droogt tranen af.
Gaet maer ſtantvaſtigh voort:
Hy gaf zyn woort,
En helpt u tot aen 't graf.

Domine, ante te omne desiderium meum, et gemitus meus à te non est absconditus. Psal. 37.

OPDRAGHT
AEN
JEZUS
DEN
BEMINDEN.

Heer, voor u is alle myne begeerte: en myn zuchten is voor u niet verborgen. Pſ. XXXVIII. 10.

O Jezus, zie myn' boezem voor u open.
O Alziende Oogh, zie door de wolken heen
Myn ſmerten, hoor myn klagten en gebeên,
Zoo mag ik eens op myn verloſſing hopen!
Ik zoeke een' ſtaet, dien d'aertsheit niet erkent.
Maer, ach! hoe rake ik los van deze banden?
Myn Heilant, breekze, ei, breekze met uw handen,
En help myn ziel gelukkigh aen het ent!
Ik offere u, myn Lief, al myn gedachten,
Myn woort, en werk, en oogh, en hart, en mont,
En tong, en tael (Gy hebt myn ziel gewont)
Ik hou nogh luſt, nogh ſmaek, nogh wil, nogh krachten.
't Zy alles 't uwe. Alleen laet my uw min;
Myn Bruidegom, 'k zal alles voor u lyden:
Geen ſtryt zoo zwaer, dien ik niet door zal ſtryden.
Dus trede ik nu, vol moets, ten ſtrytperke in:
Laet maer uw kracht niet van myn zyde wyken,
Dan zal ik in geene eeuwigheit bezwyken.
O Jezus, neem, op dat zy niet vergaen,
Dees vruchten, die Gy zelfs geplant hebt, aen.

I.

Met myne ziele hebbe ik u begeert in den nacht.
Ezaï. XXVI. 9.

MYn ziel zoekt haren Heer by nacht.
Want, nu ik 't licht, het ſtällicht van de weerelt
Verlate, en zie hoe zy, te valſch bepeerelt,
Myn dierbre ziel ten afgront bracht,
Vinde ik my zelve in nare duiſterniſſen.
Hoe zal ik hier het rechte voetſpoor giſſen?
Rys op, o Zon van myn geluk!
Ik zoeke uw licht en zuivre morgeſtralen.
Recht mynen gang, zoo zal ik niet verdwalen!
Och, help me uit dezen droeven druk!
Ik walg van d'aerde en alle ſchepſelliefde.
't Was uwe min die my het hart doorgriefde.
O JEZUS, JEZUS, neem my aen!
Sterk myn geloof, ei, ſterk myn zwak betrouwen,
En laet my nooit dees wiſſeling berouwen!
Och, leer my uit my zelve gaen!
Doorſchyn myn ziel met uwe heldre klaerheit:
Ik zoeke alleen het licht van uwe waerheit.

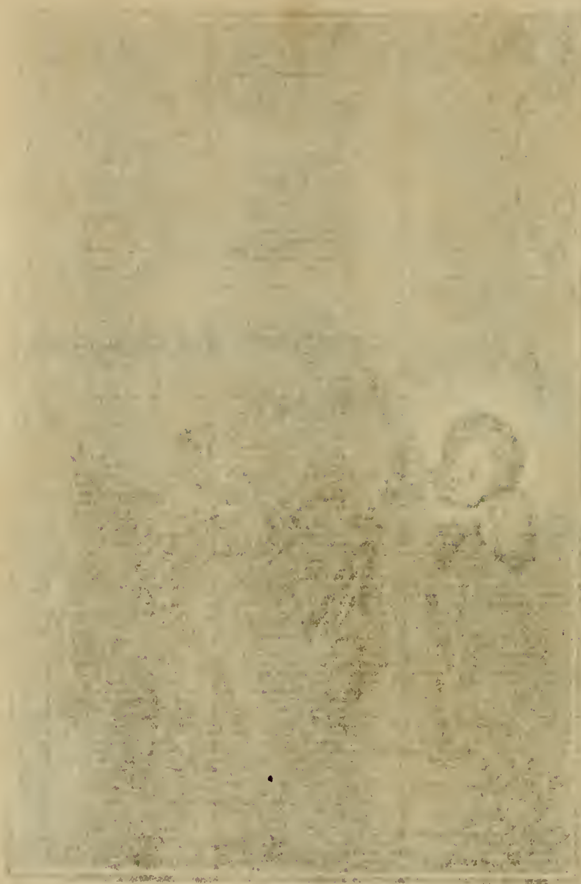
II. O

I.

Anima mea desideravit te in nocte. Isaiæ 26.

a

II.

Deus tu ſcis insipientiam meam, et delicta mea à te non ſunt absconaita. Psal. 68.

II.

O Godt, Gy weet van myne dwaesheit, en myne schulden zyn voor u niet verborgen. Ps. LXIX., 6.

DAer ik u voor myn deel hebbe uitgekoren,
Verbergt Gy my uw Aengezicht,
En ga ik dus in eeuwigheit verloren?
Bestrael me, ô Albestralend Licht!
't Is waer, Gy kent myne onbedachte gangen.
Myn schulden legge ik blank en bloot;
'k Ontveinze u niets. Ei, boet dan myn verlangen,
En help me uit dezen naren noodt!
Ik waeide, ô Heer, met allerhande winden.
'k Bereedt een al te dwazen dier.
Ik had vermaek in ydelheit te vinden:
Nu brant in my een ander vier,
't Geen Gy, myn Godt, wouwt door uw' Geest ontsteken,
En aangestookt hebt door uw kracht;
En zyt Gy nu, zoo onverwacht, geweken?
Bedekt Gy zelfs uw Aenschyn met den nacht?
O JEZUS, neem die hant weer van uwe oogen!
Weest met myn ziel in hare smart bewogen.

III.

Zyt my genadigh, Heer, want ik ben verzwakt: genees my, Heer, want myne beenderen zyn verschrikt! Ps. VI. 3.

MYn Godt, die goet zyt en weldadigh,
Myn JEZUS, zyt myn ziel genadigh;
Ik ben, zelfs tot de doot toe, zwak
Door al myn smert en ongemak!
Och, laet my op uw handen lenen,
Want al myn ingewant en beenen
Zyn, door benaeutheit, heel verschrikt.
Och, help my, eer my 't hart verstikt,
Of zwymt van flaeute. o Heer der heeren,
Gy kunt alleen den weedom keeren.
Ontferm, ontferm u over my!
Genees my door uwe artseny!
Zoo zal ik, met vernieude krachten,
U dienen, en uw hulp verwachten.
Zoo zal geen lyden, ramp noch leet,
Geen smert te smertlyk zyn of wreet.
'k Zal alles met u overkomen,
Nu Gy myn ziel hebt ingenomen.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum; sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea! Psal. 6. v. 2

IV.

Vide humilitatem meam et laborem meum et dimitte universa delicta mea! Psal. 24.

IV.

Aenzie myme elende en myne moeite, en neem alle myne zonden wegh. Pſ. XXV. 18.

ZIe myne boete en arbeit aen,
En leer my door uw ſlagen,
In dezen zwaren molen gaen,
Ik zoeke u te behagen.
Vergeef my, JEZUS, myne ſchult;
Ik zal niet gaen, maar loopen.
Wacht myn bekeering met gedult,
Want ik blyve op u hopen.
Ik heb met meerder ongemak
De weerelt en myn zinnen
Voorheen gedient. Nu hate ik 't pak
Dat ik plach te beminnen.
Ik loop met luſt in dit gareel,
Gebreit van liefdekoorden,
En kies den arbeit voor myn deel.
Zet my maer aen met woorden
Of geeſſelzwepen, naar uw' wil;
Maer hoed my voor bezwyken;
Dan werke ik voorts geruſt en ſtil
En zonder om te kyken.

V.

Gedenk toch dat gy my als leem bereit hebt, en my tot ſtof zult doen wederkeeren. Job X. 9.

GOdt wilde my uit leem bootſeren,
Hy zal my weer tot ſtof doen keeren.
Ontzichtbre Majeſteit,
Leer my myn' oorſprong wel erkennen,
Leer myne ziel zich te gewennen
Aen ware Nedrigheit!
Nooit kon ik deze deucht beſeffen:
'k Zocht my door grootsheit te verheffen:
Maer, nu Gy my bezoekt,
En door geloof zoo wel als reden
Doet zien de weereltſche ydelheden,
Voelt zich myn hart verkloekt.
O JEZUS, vorm myn hart en zinnen,
Want, Heer, het euvel zit daer binnen.
Och, kneed myn ziel als leem,
Op dat ik, als een nieugeboren,
Aen u alleen magh toebehooren,
En naer uw wezen zweem'!
Indien ik ſtruikele, o myn waerde,
Gedenk dan dat ik, ſtof en aerde,
U ſlechts in zwakheit min.
Laet myne poging niet verlegèn.
'k Wil my verliezen op uw wegen.
Verlies is hier gewin.

V.

Memento, quæso, quod sicut lutum feceris me, et in pulverem reduces me! Iob. 10.

VI.

Peccavi. Quid faciam tibi, O custos hominum? quare posuisti me contrarium tibi? Iob 7.

V I.

Hebbe ik gezondigt, wat zal ik doen? O menschenboeder, waerom hebt Gy my u tot een' tegenloop gestelt. Job VII. 20.

GEnâe! genâe! och, treed niet in 't gericht
Met myne ziel! zy beeft voor uw gezicht,
Zy siddert voor dien uitgetrokken degen,
En 't schittrendt zwaert. Och, och, wie kan hier tegen?
Genaê! nogh eens, myn Heilant, och, Genaê!
Op dat ik niet in dit gevaer verga.
Ik zondigde. O Behouder van de menschen,
Wat kan ik doen? ja zelfs, wat kan ik wenschen,
In dezen staet dus tegen u gestelt?
Gy hebt my door uw wapens neergevelt,
En my geheel ontwapent. Myn verlangen
Is nu alleen, dat ik uw krygsgevangen
Lyfeigen u mag dienen gansch en al.
Ik geef my zelve u over, en ik zal,
Als een slavin, ja minste der slavinnen,
Door trouwen dienst vergeving zien te winnen.
Nooit zal ik weer myn' winnaer tegenstaen.
Nooit zal ik weer verkeerde gangen gaen.
Nooit zal ik weer uw heete gramschap wekken.
Zoo zal uw macht my zelfs tot troost verstrekken.

V I I.

Waerom verbergt Gy uw Aengezicht, en houdt my voor uwen vyant? Job XIII. 24.

O Eeuwigſtralendt zonnelicht,
Waerom bedektge uw Aengezicht?
Wat wil dit zyn?
Ik ben niet meer uw vyandin.
Uw liefde ſtraelt myn boezem in.
Geen grooter pyn
Kent myne ziel, dan deze ſmart,
Dat Gy u af keert van myn hart.
'k Verbeelde my
Van ver te zien den dageraet
Van mynen meer verlichtten ſtaet,
Toen was ik bly.
Maer zoo Gy wykt, en laet me alleen,
Wat houde ik anders, dan geween
En droefenis?
Of magh ik nogh uw licht niet zien,
En onbelet u hulde biên?
Indien dit is,
Houd my dan in 't verborgen vaſt
(Een gunſt die op myn zwakheit paſt)
Verlaet my niet.
Dan ga ik voort van kracht tot kracht,
En rake eens uit myn eige macht,
Vry van verdriet.

VII.

Cur faciem tuam abscondis et arbitraris me inimicum tuum? Job. 13.

Quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrymarum? Hierem. 9.

VIII.

Och, dat myn hooft water ware, en myn oogh een springader van tranen! Jerem. IX. 1.

WIe ſtort dees regen uit den hoogen,
Wie geeft my water voor myne oogen,
En heele ſtroomen voor myn hooft,
Om dagh en nacht my in te waſſchen?
Myn ſmart eiſcht onuitputbre plaſſen.
Ik ben van allen trooſt berooft!
Waar is myn blyſchap heen geweken?
In welke al t' onbekende ſtreken
Onthoudt zich myn beminde Vrint?
Stroomt, ſtroomt van tranen, bei myn wangen.
De droefheit heeft my 't hart bevangen
Als van een jong verlaten kint.
Maar zacht. dit zyn de liefde-merken
Van mynen JEZUS in zyn werken.
Hy zelf ſtort deze ſtroomen neer,
En leert my myne elend beſchreien.
Hy wil door tranen my geleien
In zyne gunſt, zyn naem tot eer.
Dees tranen worden levendt water,
Dat, vlietende met zacht geſchater,
Myn ziel van ſmetten zuivren zal.
Zoo wordt zy eindlyk eens geveiligt.
Zoo blyft zy door en door geheiligt
Van dezen milden hemelval.

IX.

Banden der helle omringden my, ſtrikken des doots bejegenden my. Pſ. XVIII. 6.

DE ſtrikken van de helle en van de doot,
Een yſſelyk geſpook, benaeude noodt
En hartewee, en zielverlegenheit,
Zyn als een net my over 't hooft geſpreit.
Waer kan ik heen? of is hier dan geen vlucht?
En helpen nu geen tranen, geen gezucht?
Waar is myn hulp? wie redt me? o wee! o wee!
Scheurt niemant dit moortdadigh net in twee?
Kan 't u van 't harte, o JEZUS, dit te zien,
En komt Gy my geen' trooſt nogh byſtant biên?
Verlaet Gy my in dezen wreeden angſt?
En heeft nu hel en doot aan my een vangſt
Die ik alleen aen u had toegewyt?
Myn Heilant koom, koom haeſtig, en benyt
De hel dien beuit: och, red my uit den ſchoot
En armen van deze onverzoenbre doot.
Help me uit my zelve, op dat ik, vry en vrank,
U eeuwigh diene en uwe liefde dank'.

Dolores inferni circumdederunt me, praeoccupaverunt me laquei mortis. Psal. 17. v. 3.

X.

Non intres in judicium cum ſervo tuo, quia non justificabitur in conſpectu tuo omnis vivens!
Pſal. 143, 2.

X.

Ga niet in 't gerichte met uwen knecht ; want niemant, die leeft , zal voor uw Aangezicht rechtvaerdig zyn. Pſ. CXLIII. 2.

AL worde ik, Heer, van uw gerechtigheit,
Rechtvaerdigh aangeklaegt, als die uw wetten
Vertreden hebbe, o Godt, begin geen pleit,
Met myne ziel! zy kan zich niet verzetten.
Och, teeken toch myn ſchult niet verder aan!
Gy kent, en ik erkenze. Ei, werp de veder,
(Want niemant kan voor uw gerecht beſtaen)
Uit uwe hant, en voor uw' rechtbank neder!
Och, och, bezie myn ongeveinſt berou!
Ik beef van vreeze; ik ſidder voor uw roede.
Ik zwere u hier eene onverbreekbre trou.
Hoe ſlaet my 't hart! wat ben ik bang te moede!
Genaê, myn Godt, myn Rechter, ei, genaê!
Of hebt Gy zelf niet voor myn ſchult geleden?
Uw doot koom my in dit gevaer te ſtaê!
Denk aen den ſtryt, dien Gy hebt doorgeſtreden;
Niet voor u zelf, want Gy waert zonder ſmet,
Maer voor den menſch, voor my, die hier boetvaerdigh
Geen vonnis naer de ſtrengheit van uw wet,
Maer gunſt verwachte uw dierbre kruisdoot waerdigh.

X I.

Laet my de watervloet niet overstroomen, en laet de diepte my niet verslinden. Ps. LXIX. 16.

OCh, helpme! och, helpme uit deze zee,
Uit deze woeste water-stroomen,
En brengme aen een gewenschte ree!
Benauwtheit heeft my ingenomen.
De donder klatert my in 't oor.
De blixem luikt myne oogen leden.
De winden snorren door 't gehoor,
En strooien door de lucht myn beden.
Ik ben een speeltuigh van 't gevaer,
Gekaetst, gefoltert van de golven.
Ik worde, och, och my zelf te zwaer,
In dezen waterkolk gedolven.
Daer komt myn Liefste, en reikt zyn hant.
Daer zie, daer zie ik myn' Beminden!
Myn' hartevrient! och, helpme aan strant,
En stil de storremende winden.
't Gaet wel. zoo beur my op. 't gaat wel.
'k Heb schipbreuk van my zelf geleden.
Ik ben geredt uit deze hel,
En danke uw goedertierenheden.

XI.

Non me demergat tempestas aquæ, neq absorbeat me profundum! Psal. 68.

Quis mihi hoc tribuat ut in inferno protegas me, et abscondas me donec pertranseat furor tuus? Iob. 14.

XII.

Och, of Gy my in 't graf verstaekt, my verbergde, tot dat uw toorn zich afkeerde. Job XIV. 13.

De Ziel.

WAer blyve ik? wie verbergt me in 't graf,
Of andere onderaerdsche holen?
Och, bleef ik eeuwen lang verscholen
Voor zulk een vreeselyke straf!
'k Zie niet dan vuur en weerlicht met myn oogh,
Godts Engel schiet Godts blixems van om hoogh.

Onze Heer.

Ja, blixems zyn 't, en straf op straf.
Zoo loutere ik myne uitverkoren
Door vuur en vlam. ik laet niet af,
Voor gy u zelve hebt verloren.
Zoo sterft het graen in omgespitten gront,
Eer 't vruchten draegt. Dees ziekte maekt gezont.

De Ziel.

't Valt hardt uw gramschap aen te zien,
Van wien alleen myn heil moet komen.
Of moet ik sidderen en schromen
Eer Gy my uwe hulp wilt biên?
Wel aan dan. sla. dees blixem louter my,
En maek my eens gansch van my zelve vry.

Onze Heer.

Gy wordt my lief. ik proeve u door elende,
Tot ge u tot my, en ik myn gramschap wende.

XIII.

Zyn myne dagen niet weinigh? Houd op. zet van my af, op dat ik my een weinigh verquikke.
Job X. 20.

IK zie op 't afgemetenyzer
Van dezen zonnewyzer
Hoe kort myn leven kan beſtaen.
Ei laat my gaan,
Op dat ik my door tranen mag verquikken;
Of, houdt gy my, ontwar dan myne ſtrikken.
Zoo zal ik door myn ganſche leven,
Met wakkren yver ſtreven,
Naer uwe liefde en zuivre trou.
Geen naberou
Zal myne ziel, het ga zoo 't gaet, beſmetten,
Al wiltge, als gout, my in het ſmeltvuur zetten.
Ik zal my, zelfs in druk, verblyden,
En moedigh voor u lyden,
Gelyk een kruisheldinne paſt.
De doot verraſt
Geen minnares, die door den doot te ſterven,
En anders niet, haer' Bruigom kan verwerven.

*Nunquid non paucitas dierum meorum finie-
tur brevi! Dimitte ergo me ut plangam paul:
lum dolorem meum! Iob. 10.*

XIV.

Utinam ſaperent et intelligerent ac novisſima providerent! Deuteron. 32.

XIV.

O, dat zy wys waren! zy zouden dit vernemen, zy zouden op hun einde merken. Deut. XXXII. 29.

Wie is 'er wys en ziet op d'uiterste enden,
Daer alles zich ten lesten heen zal wenden,
Ja spoeit met haest?
Ik zie den doot, de hel, den hemel.
Weg, weg, met al het aerdsch gewemel.
Ik was verdwaest.
Ik was van 't spoor, en tradt verkeerde gangen.
Nu wil ik aen myn' JEZUS blyven hangen
Met al myn kracht.
Al was 'er hier dan geen belooning;
Al was hier na geen heil noch krooning,
Die smert verzacht;
Ik diende Hem, al moest ik, zonder hopen,
Aemechtig in dees ruwe renbaen loopen,
Ten einde toe.
't Zy my genoeg hem te behagen,
Gevryt van morren en van klagen,
En nimmer moê.

X V.

Myn leven is verteert van droefheit, en myne jaren van zuchten. Pſ. XXXI. 11.

MYn leven is vergaan in nare droefenis,
En alle myne jaren
In ſmerten heen gevaren.
't Is my genoeg nu Hy alleen myn leven is;
Hy die door zyne liefde
Myn harde hart doorkliefde.
Myn Bruigom, welk een zachte en trooſtelyke ruſt,
Geniet ik nu van binnen!
Is dit de vrucht van 't minnen?
Wordt dus myn liefdevlam zelfs door uw vuur gebluſcht?
Koom ſpoedigh aengevlogen,
O Doot, en luik myne oogen:
Dan zal ik niet, gelyk voorheen, by 't manelicht,
Schier in het duiſter dwalen;
Maer d'ongeſchape ſtralen
Zien ſchittren uit den glans van 't Eeuwig Aengezicht.
Want uit de doot is 't leven,
Daer ik naer toe ga ſtreven.
Niets kan my langer nu behagen, dan alleen
Myn Lieſte, die myn wonden
Gemaeckt heeft en verbonden,
En my, my zelve ontrukt, zich heiligt door geween.

Defecit in dolore vita mea et anni mei in gemitibus. Psalm. 30.

XVI.

Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas. Psal. 118.

XVI.

Myn ziel is verbroken van wegen het verlangen naer uwe oordeelen Pf. CXIX. 20.

IK houde me aan de wet
Met een verbroken harte
Verlangende en vol fmarte.
Wie hindert mynen tredt?
Weg valfche liefde, al zyt gy fnel gevleugelt,
Niets hebt ge aan my, die lang u heb beteugelt,
En bande uit myn gemoet.
Ik kenne uw looze ftreken,
O broeineft der gebreken,
Ik kenne uw bitter zoet.
Ik zwere u af. 'k zal nooit u weer beminnen.
Gy dient het vleefch, de weerelt, en de zinnen.
Laat af, verdwaelde gaft,
Uw boog zal my niet fchaden.
Uw ftreelen is verraden,
Uw luft maer enkle laft:
Een hooger luft heeft lang myn hart bezeten,
Ik fpiegele in Godts wetten myn geweten.
Ik fpiegele in het licht
Der onbefmette ftralen,
Die in myn Bruigom pralen,
Myn teer verlieft gezicht.
O JEZUS, red myn ziel uit deze handen!
Zoo worde ik eens ontflagen van myn banden.

XVII.

Och, dat myne wegen gericht wierden, om uwe inzettingen te bewaren! Pſ. CXIX. 5.

HEer, nu is alleen 't verlangen
Van myn ziel, dat Gy haer gangen
Stieren wilt langs deze baen.
Lei my door geen warrelpaden,
Dat geen doornen my beſchaden;
'k Wil naer u recht toe, recht aen.
'k Zie van ver de reukeloozen
('t Zy ze dwazen zyn of boozen)
Tuimlen van de hoogten af.
Andren ſchynen neêr te zinken
En in 't water te verdrinken:
Maar ik leune op uwen ſtaf.
'k Laet niet los van uwe banden,
Want Gy leidt aen beide uw handen,
Met voorzienigheit my voort.
Deze blinde, die daer wandelt,
Dunkt my dat voorzichtig handelt,
Zonder zien; hy volgt de koort,
Die den weg wyſt. Blinde gangen,
Als Gy ſtiert, zyn myn verlangen.
Nooit kan ik onveilig gaen,
Als Gy, JEZUS, zelf my leiden
En nooit van myn hant wilt ſcheiden,
Tot aen 't einde van de baen.

*Utinam dirigantur viæ meæ ad custo:
diendas justificationes tuas! Psal. 118.*

Perfice gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur vestigia mea. Psal. 16.

XVIII.

Houdende myne gangen in uwe ſporen, op dat myne voetſtappen niet zouden wankelen. Pſ. XVII. 5.

OCh, leer my gaen! Het is op deze wielen
Voor my te gladt.
Myn luſt was voor uw voeten neêr te knielen
Op 't glibbrigh padt.
Gy wenkt my wel: maer, reik my uwe hant,
Op dat ik leun'
Ei, ſtrek my in dees kinderlyken ſtant
Tot eenen ſteun!
Myn JEZUS, geef toch kracht aan myne beenen:
Ik ben te zwak.
Sterk myne heup, zo ga ik veiligh henen.
Gun my gemak.
'k Ontſlip my zelf, zoo ras ik voet verzet.
Hoe kan ik ſtaen?
En, geeft Gy my geen ſtyfte in mynen tredt,
Hoe kan ik gaan?
Van u alleen, myn kracht, blyve ik de krachten,
Voor ziele en lyf, en vaſten gang verwachten.

X I X.

(Het hair) myns vleefchs is te berge gerezen van verfchrikkinge voor u, en ik hebbe gevreeft voor uwe oordeelen. Pf. CXIX. 120.

HOe vreeflyk, o myn Godt, zyn uwe flagen!
Wie kan in zulk een oordeel ftaen?
Afgryflyk zyn uw felle blixemplagen!
Waer berge ik me om den flagh 't ontgaen,
Den blixemflagh, den flagh van uwe roede?
Myn hairen ftaen te berge. ik wyk.
Ik val daer heen, van fchrik beangft en moede.
Helaes! ik ben maer ftof en flyk!
Die ftaert-ftar fpelt my meerder ongelukken.
Och, och, waer wil dit eindlyk heen?
Ik wil, myn Godt, voor uwe oordeelen bukken.
Hoe wordt myn ziel geprangt van ween!
Houd op! houd op! ik kan 't niet langer velen.
Of, reinigt Gy my dus door vuur,
Zoo gy maer helpt, dan kan 't my niet verfchelen.
Verleen my krachten op den duur.
Beur my maer op, geen onweer zal my deren,
'k Zal u, zelfs in de felfte fmarten, eeren.

Confige timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui. Psal. 118.

Averte oculos meos ne videant vanitatem.
Psal. 118.

X X.

Wend myn oogen af, dat zy geen ydelheit zien.
Pſ. CXIX. 37.

OCh dek en wend myne oogen af,
Van ydelheit,
Die licht verleidt.
Nu ben ik blindt; och, bleef ik zonder oogen!
Dan wiert ik nooit door valſch gezicht bedrogen.
'k Ging blindling voort.
Alleen uw woort
En Geeſt verſtrekten my een ſtaf.

O aangename duiſternis!
Godt is het licht
Van myn gezicht.
Een beter zon ſpreit achter deze ſchermen.
Haer ſtralen uit, en komt myn ziel verwarmen.
Zy ryſt in top.
De dagh klaert op.
Weg, al wat weerelt is.

Myn Liefſte leidt op 't rechte ſpoor
Die Hy bemint.
Veel liever blindt
Hem opgevolgt, dan eige zinlykheden,
Waer aen ik myn gezigt plagt te beſteeden,
Dat 's nu gedaen.
Ik blyf niet ſtaen.
Gebied, myn Liefſte, ik hoor.

XXI.

Laet myn hart oprecht zyn tot uwe inzettingen, op dat ik niet beschaemt worde. Ps. CXIX. 80.

OCh mogt ik eens, myn Godt, tot u genaken
Ootmoedigh, en met nêergebogen knien!
'k Wil met myn hant, o Heer, myn hart u biên.
Al is 't niet rein, Gy kunt het reiner maken.
Maer, wilt Gy 't naer dit glas, dit proefglas, keuren,
Dan zal het nooit, myn Lief, die proef uitstaen.
Dan is het nogh met smetten overlâen.
Dan vinde ik al te droeve stof tot treuren.
'k Wil 't quyt zyn, en erken 't niet meer myn eigen.
Ik sta het af, o JEZUS, neem het aen!
't Is myn niet meer, 't zy 't uwe nu voortaen,
Gy kunt alleen 't naer uwen wille neigen.
O heerelyk verlies! o top van vreugde!
Nu schrome ik niets, dat myne min weerstaet.
O zalig lot, daer ik my zelf verlaet!
Geen dagh, die ooit myn ziel zoo zeer verheugde!
Myn Bruigom heeft myn hart, die zal 't bewaren.
En, waer toe zou 't my dienen? 'k heb geen' wil.
Ik wachte nu alleen, gerust en stil,
Tot Hy zyn liefde aen my koom' openbaren.
Dan geeft Hy my voor dit een beter hart,
Dat allen angst en smart en weedom tart.

XXII. *Koom,*

Fiat cor meum immaculatum in justifica: tionibus tuis, ut non confundar! Psal. 118.

Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis. Cantic. 7.

XXII.

Koom, myn Liefste, laet ons nu uitgaen in 't velt. laet ons vernachten in de dorpen. Hoogl. VII. 11.

KOom, laet ons nu, myn Liefste, ik ben toch heel u eigen,
Gaen wandelen, en nemen onze rust
In een der dorpen. Laet myn liefde uw liefde neigen.
Gy zyt het, die alleen myn vlammen bluscht.
Ik trê gerust voor uit, zoo Gy my na wilt treden,
En hoeden my met uwen herder-staf.
Geef my, myn Lief, uw hant. stier met uw hant myn schreden,
Zoo ga ik voort, en worde moê nogh laf.
Hoe lieflyk is 't, met u, den weereltlyken slommer
Verlatende, in deze aengename streek
Zich te verlustigen, gevryt van zorg en kommer!
Myn Bruigom, dat ik nimmer van u week!
Wat is't hier zacht en stil! geen bladen zich bewegen.
Een heldre lucht begunstigt onzen wegh.
Wy zyn geheel alleen, en niemant komt ons tegen,
En niemant hoort in 't gaen ons overleg.
Hoe vriendlyk is uw tael? Hoe vriendlyk zyn uw zeden?
Hoe streelt Gy my met wellust in 't gemoet?
Niets lust my buiten u. Wat ben ik wel te vreden,
Nu Gy met liefde in 't hart myn liefde voedt.

XXIII.

Trek my, wy zullen u nalaopen. Hoogl. I. 4.

EY, trek me en loop zoo zal ik na u loopen.
Ik houde my aen uwen liefdebant.
Die wierookgeur verquikt en doet my hopen.
Maar, och, ik ſtruikle, ik valle, och gryp myn hant,
Of fleur my voort! het is my al om 't even.
Al ſtierf ik wegh door ſmart en ongemak,
Ik ſtierf voor u. dit ſterven was myn leven.
'k Verliet met een het laſtigh lichaems pak,
Dat, al te log, gedurigh helt naer d'aerde.
Helaes! ik dacht my ſterk; maer zie hoe kleen
Myn krachten zyn, en ganſch van geene waerde.
Dit quelt en pynt my 't hart met droeve ween.
Ik zie geen hulp, myn Godt, dan uwe ſterkte,
Wiens macht geen ziel nogh lichaem tegenſtaet:
Die wonderen in uw beminden werkte.
Ik minne u, Heer, Gy zyt myn toeverlaet.
Ei, help my dan, ei, help me, en ſterk myn leden,
Op dat ik niet bezwyke. Ei recht my op!
Naerdien ik U met onvermoede ſchreden
Naloopen wil; voer myn geluk in top.

Trahe me, post te curremus in odorem unguentorum tuorum. Cantic. 1.

Quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris et deosculer te, et jam me nemo despiciat! Cantic. 8.

XXIV.

Och, dat gy my als een broeder waert, zuigende de borsten myner moeder! dat ik u op de straet vonde, ik zoude u kussen, ook zouden zy my niet verachten. Hoogl. VIII. 1.

OCh, waert Gy my gelyk een broeder,
Die, zuigende myn moeders borst,
Laeft met die melk zyn' heeten dorst,
En tevens drinkt zyn drank en voeder.
Och, mocht ik u, myn' zielevrint,
Omhelzen met myn teedere armen,
Hoe zou uw hart myn hart verwarmen,
Gelyk een moeders hart haer kint!
Hoe zou ik U van blyschap kussen?
Al myn verachting zou vergaen.
Ik kon de stormen tegenstaen;
Want Gy zoudt zelf de winden sussen.
Myn allertrouwste Bruidegom,
Och, laet myn ziel niet langer treuren!
Ik zal nu al de banden scheuren
Der eigeliefde, en, stil en stom,
U onderwerpen al myn krachten.
Myn wil is nu geheel bereit,
Myne armen zyn nu uitgespreit,
Om u, myn Liefsten, af te wachten.

XXV.

Ik zocht des nachts op myn leger hem, dien myne ziel lief heeft. ik zocht hem; maer ik vondt hem niet. Hoogl. III. 1.

WAt zoektge in 't bedde, of door het huis,
Onnooz'le? uw Liefste legt op 't kruis,
Doorwont, aen handen en aen voeten,
En met de doornen in het hooft.
Gy hebt vergeefs u afgesloofd,
Die hem hier anders wilt ontmoeten.
Neen, neen. Hy mint het ongemak.
En, mint gy hem, wel aen dan, 't pak
Van kruis en smart en druk en lyden
Kloekmoedigh aen-en opgevat,
En voortgedragen langs het padt,
Bestrooit met doornen, niet te myden.
Geene overwinning zonder stryt.
Of wiltge dat uw Bruigom lydt,
En gy in weelde u moogt vermaken?
Bedenk u recht. Is dit den bant,
Zoo vast gelegt met hart en hant,
Niet weer met hart en handen slaken?
Sterf liever met uw' Heer op 't hout.
Hy helpt u, zoo ge op Hem betrout.

XXV.

*In lectulo meo per noctes quæsivi quem di:
ligit anima mea, quæsivi illum et non inveni.*
Cantic. 3.

Surgam et circuibo civitatem; per vicos et plateas quæram quem diligit anima mea: quæsivi illum et non inveni. Cantic. 3.

XXVI.

Ik zal nu opstaen, en in de stadt omgaen, in de wyken en in de straten; 'k zal hem zoeken, dien myne ziel lief heeft: ik zocht hem, maer ik vondt hem niet. Hoogl. III. 2.

JA, sta vry op, en zoek uw Lief op straet,
By donkren nacht, door wyken en door stegen,
Met eene toorts, verslagen en verlegen,
Terwyl hy by u staet.
Gy vind hem niet. Geen wonder, uw gezicht
Ziet van Hem af, en dwaelt langs valsche sporen.
Ei, luister maar (de stilte geeft u ooren)
Hy volgt u achter 't licht.
Ik pryze uw' lust; maer wensche u meer bedacht,
En losser van u zelve en uwe zinnen,
Die uwe min benevelen in 't minnen.
Gy kiest voor 't licht den nacht.
't Licht schynt voor die 't gezicht der ziele ontsluit.
Doe dit, en zoek: gy zult uw' lief niet missen.
Hy zelf verstrooit de dikste duisternissen,
En wenscht u zyne bruit.

XXVII.

Hebt gy dien gezien, dien myne ziel lief heeft? Toen ik een weinigh van hun weggegaen was, vond ik hem, dien myne ziel lief heeft: ik hielt Hem vast, en liet Hem niet gaen. Hoogl. III. 3, 4.

IK zocht myn Lief vergeefs in 't dons by nacht.
Toen ſtont ik op, en, wakker op de wacht,
Ging zoeken door de wyken en de ſtraten;
Maer vondt Hem niet. ik ſcheen van Hem verlaten.
'k Vroeg wien ik zagh, ei, zeg me, goede vrint,
Hebt gy gezien, dien myne ziel bemint?
Och, neen. Toen ſcheen geen hoop van Hem te vinden.
Wat voortgegaen ontmoette ik dien Beminden
Van myne ziel. ik greep en hielt Hem vaſt.
Nu zal ik Hem voortaen, om luſt nogh laſt,
Verlaten; of met vreemde en aerdtſche dingen
(Die, buiten Hem, niets zyn dan beuzelingen)
My moeien, met de minſte aenkleventheit.
'k Zal denken zoo Hy ſpreekt, en zyn beleit,
In vreugde en pyn, met woorden en met werken,
Opvolgende, myn' wil geheel beperken
In 't ront van zyn volmaekte liefde en wil.
Wat zachtheit ſtreelt me? o aengenaem, o ſtil,
O lieflyk heil! o Zaligſte aller uren!
Myn Bruigom, laet dees vrientſchap eeuwigh duren.

XXVII.

Non, quem diligit anima mea, vidistis? Paullulum cum pertransissem eos, inveni quem diligit ani: ma mea: tenui eum, nec dimittam. Cantic. 3.

Mihi autem, adhærere Deo bonum est; ponere in Domino Deo spem meam. Psal. 72.

F.

XXVIII.

Maer, my aengaende, het is my goet na by Godt te zyn: ik ſtelle myn vertrouwen op den Heer, HEER. Pſ. LXXIII. 28.

WAt andren mag behagen,
Al myn vermaek is dat myn Liefſte my wil dragen.
De hoop is lichte laſt.
Wat is 't my goet aen zynen hals te hangen!
Nu ga ik zonder gangen,
Terwyl Hy op my paſt.
De blixems en de baren
(Hoe dikwils was ik niet ontſtelt door die gevaren?)
Vernielen ſchip en menſch;
Maer myne ziel, ter goeder uur geborgen,
En vry van alle zorgen,
Geniet nu haren wenſch.
Myn Lief quam my ontmoeten,
En nam my aen, en torſt me op armen en op voeten.
Myn Bruidegom ga voor,
Ik houde u vaſt, en zal u niet begeven,
Al koſtte 't lyf en leven,
Nooit gaet dit anker door.

XXIX.

Ik hebbe grooten luſt in zyne ſchaduwen, en zitte daer onder. Hoogl. II. 3.

AL hake ik naer het altytſtralent licht,
Nogh kieze ik hier met ſaemgevouwe handen
De ſchaduwen, en offere offeranden.
In ſtilte en vrede. O eeuwigh Aengezicht!
't Zyn ſchaduwen, die myne ziel verquikken.
't Zyn ſchaduwen, 't is koelte in uwe gunſt.
Gy maekt ze zelf. 't is geen natuur nogh kunſt.
O zalige, o gezegende oogenblikken!
Hoe luſt het my door nevels U te zien,
Daer Gy, gewont aen handen en aen voeten,
My met uw oogh zoo teeder wilt begroeten,
En toewenkt, en my hulp en trooſt komt biên!
Gelukkigh hout, waer aen de vruchten bloeien,
Die myne ziel verquikken in den noodt.
O JEZUS, werp ze in myn' verliefden ſchoot.
Zy zullen daer, door u gekoeſtert, groeien.
O ſchaduwen, o ſuizende eenzaemheit,
Ik kieze u voor de heldre zonne-ſtralen.
Dees lommer kan myn' aendacht beſt bepalen,
Die anders licht verſtrooit wordt en verleit.
Godts Geeſt hoort beſt in ſtilte myn gebeden.
Hier vormt Hy 't hart van zyne ziel-vriendin,
Op dat Hy dus geheel haer overwinn',
En zy geheel aen Hem zich mag beſteden.

Sub umbra illius quem desideraveram, sedi. Cantic. 2.

XXX.

Quomodo cantabimus canticum Domini, in terra aliena? Psal. 136.

XXX.

Hoe zouden wy een liedt des Heeren zingen in een vreemt lant. Pſ. CXXXVII. 4.

HOe kan men in een lant,
Dat vreemt, en van de hant
Gelegen is, myn Lief, u lofzang zingen?
Al, wat ik zie verveelt.
Niets is 'er, dat my ſtreelt.
Ik heb geen luſt aen ondermaenſche dingen.
Maer, wilt Gy zang, wel aen,
Help zelf myn ſtem aen 't gaen,
Ik volge u, zoo ik kan, met myne ſnaren,
Of fluit of ſchuifſtrompet.
Uw liefde is myne wet.
Myn mont zal zich met uwe toonen paren.
O liefelyk geluit!
Geen bruigom ſtreelt zyn bruit
Met zulke teedre en uitgeleze klanken.
Myn hart, byna verſtikt,
Voelt zich geheel verquikt,
Nu wil ik met myn zang uw gunſt bedanken.
Uw liefde ſtelt myn ſnaer.
'k Ontzie nu geen gevaer.
Al wone ik hier als vreemdling by de vreemden,
Myn lofzang klink' door boſch en dal en beemden.

XXXI.

Ik bezwere u, gy dochters van Jeruzalem, indien gy mynen Liefsten vindt: wat zult gy hem aenzeggen? dat ik krank ben van liefde.
Hoogl. V. 8.

GY dochters van Jeruzalem,
Geeft aendacht aen myn teedre ſtem!
'k Bezwere u, zoo gy vindt,
Dien myne ziel bemint,
Dat gy hem aenzegt, hoe ik quyn'
Van ongeveinſde liefde-pyn.
Geen ſmart kan deze ſmart
Opwegen; want myn hart
Bezwykt van weedom, zoo Hy niet,
En ſpoedigh, eindig' myn verdriet.
Hy is alleen het licht
Van myn verlieft gezicht.
Hy kan alleen myn' heeten gloet
Verkoelen. Och, myn ſap en bloet
Verdroogt, zoo 't langer duur?
Wat hitte is als dit vuur!
Gy dochters van Jeruzalem,
'k Bezwere u nogmaals, vindt gy hem,
Maekt dat hy kome. ik ſterf,
Zoo ik hem langer derf.

Adjuro vos, filiæ Hierusalem, si inveneritis dilectum meum, ut nuncietis ei, quia amore langueo. Cantic. 5.

Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo. Cantic. 2.

XXXII.

Ondersteunt gylieden my met de fleschen, versterkt my met de appelen; want ik ben krank van liefde. Hoogl. II. 5.

IS dit myn zwakheit overwinnen?
O onweerstaenbre kracht van 't minnen,
Gy maekt my flaeu aen hart en zinnen.

Het bloet stolt, dunkt me, al in de vaten,
De ziel het lichaem te verlaten.
Wat kan me in deze zwyming baten?

Koomt, Speelgenoten, helpt my treuren;
Of brengt hier bloem-en bloessemgeuren,
Om myne geesten op te beuren.

Brengt riekende appels, frissche rozen,
Die in den hof myns Liefsten blozen,
En myne smarten wat verpoozen.

Maer geen genezing zal ik vinden,
Dan in 't genot van myn' Beminden,
Die myne wonden kan verbinden.

Hy heeft alleen alle artsenyen,
Die myne ziel van weedom vryen
En eeuwigh kunnen doen verblyen.

Ik ga van uwe liefde zwanger,
O JEZUS, laet my nu niet langer!
Uw afzyn maekt van bang my banger.

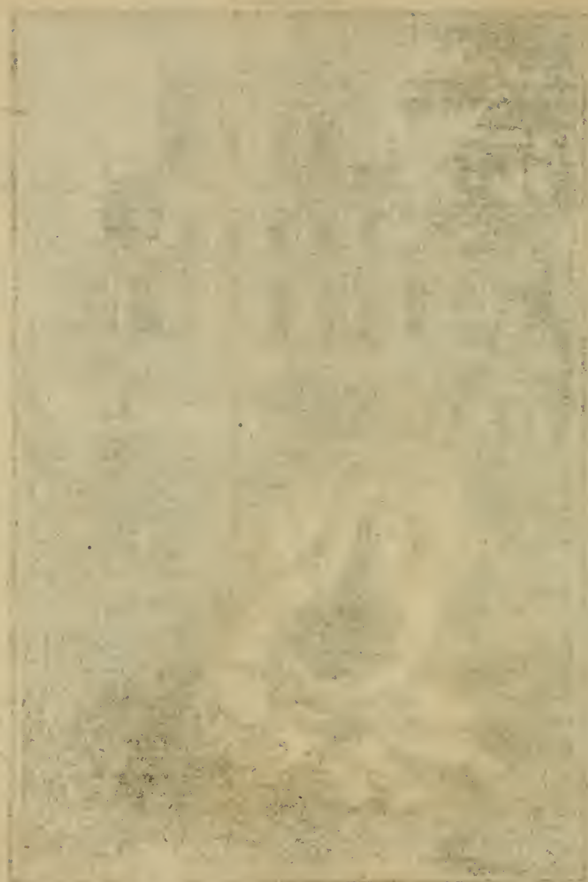
XXXIII.

Myn Liefste is myn, en ik ben zyne, die weydt onder de lelien, tot dat de dagh aenkomt en de schaduwen vlieden. Hoogl. II. 16, 17.

Nu is myn Liefste myn, en ik ben heel de zyne.
Zyn hant kroont nu myn hooft, na d'afgelede
pyne.
Ik kroon zyn hairen, en wy trouwen hant aen hant.
Hy zit, en ik met Hem, beschut van lelibladen.
Geen zorg houdt my beladen.
Zyn liefde is nu myn pant.
Wy toeven hier tot dat de koesterende stralen
Der morgezonne als gout aen d'oosterkimme pralen,
En alle schaduw wyk' naer 't weste van ons heen.
Wat is 't hier aengenaem? 't kan nooit my hier vervelen.
Ik voel myn zinnen streelen.
Dees trou breek nooit in tween.
Wat zal ik wenschen? niets. 't zyn al maer ydelheden,
Wat buiten JEZUS is. Ik heb voor hem gestreden.
Hy is myn Bruigom, die my eindlyk voor zyn
bruit,
Op myn beproefde trou, goetgunstigh heeft verkoren.
Ik heb my zelf verloren,
Hy heeft my gevrybuit.

Dilectus meus mihi et ego illi qui pascitur inter lilia; donec aspiret dies et inclinentur umbræ. Cant. 2.

Ego dilecto meo, et ad me conversio ejus.

Cantic: 7.

XXXIV.

Ik ben myns Liefſtens: en zyne genegenheit is tot my. Hoogl. VII. 10.

GY ſpreit uw liefdevlerken
Dan wyder uit, myn Lief,
En ſchiet, tot myn gerief,
Op dit kompas, dat myne werken
Beſtieren zal, uw licht,
O eeuwigh Aengezicht!
Hy, die myn hart verheugde
Bemint me, ik zie 't, aen 't hart.
Ik voele eenzelve ſmart,
Of eer eenzelve vreugde.
Gy zyt alleen myn deel.
Ik offere u geheel
Myn luſt en welbehagen.
Zet myne treden voort.
Ik volge uw wil en woort
Gy zult my onderſchragen.
O hoogverheven ſtant!
O vaſte liefdebant!
De Heer van alle heeren
Verluſtigt myn gemoet
Met onverteerbren gloet.
Ik zal Hem eeuwigh eeren.

XXXV.

Myne ziel ging uit van wegen zyn ſpreken.
Hoogl. V. 6.

ZOo ſmelte ik weg wanneer Gy ſpreekt,
Myn Lief, myn Bruidegom.
Myn hart keert om en om
Nu Gy 't geheel verbreekt.
Uw vlam ſchiet diep en dieper in.
Ik vrees geen golfgewelt.
Ik ben in ruſt geſtelt.
O kracht van uwe min!
Hoe ſmelt Gy al myn ingewant
Door uw doordringendt vuur!
Gy zyt en blyft myn ſtuur,
Uw ſtuur myn rechterhant.
Myn rechterhant, aen U verknocht,
Volgt willigh uw gelei,
Dat nimmer van my ſcheî,
Gy hebt my duur gekocht.

Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. Cantic. 5.

Quid enim mihi est in cœlo? et à te quid volui super terram? Psal. 72.

XXXVI.

Wien hebbe ik nevens U in den hemel? nevens U luſt my ook niets op aerde. Pſ. LXXIII. 25.

NIets luſt my in den hemel noch op aerde,
Dan u alleen, myn Bruidegom, myn waerde.
En, och, wat zou my luſten? Gy alleen
Zyt me een en al. myn zuchten en gebeên,
Alleen naer u gericht, zyn in verlangen
Naer U, myn Lief. myn hart, alleen bevangen
Van uwe min, zoekt nergens lucht noch aêm,
Dan in den dienſt van uw' Hoogwaerden naem.
Al zweeft Gy boven maen, en zon, en ſtarren,
Hun draejing zal myne oogen niet verwarren.
Ik reik myn hant. Ei grypze en voer my op.
Gy waert nog korts niet doof op myn geklop.
Wykt Gy nu wegh, en laet my hier verlaten?
Ik meende uw min was zonder perk of maten.
Of wordt dit nu eene andre duiſternis?
En gaet myn ziel, hoe duiſter, echter wis?
Wel aen. zoo zy 't. Ik volge blint uw wegen.
Geen donkerheit, hoe dik, maekt my verlegen.
Ik ben geruſt op uw alwys beleit,
En zie wel weer, verheve Majeſteit,
Uw' liefde-glans, dat nimmer zyne ſtralen,
Door damp of wolk, haer glanſſen onder halen.

XXXVII.

O wee my, dat ik een vreemdeling ben in Mezech: dat ik in Kedars tenten wone; myne ziel heeft lang gewoont by die den vrede haten.
Pſ. CXX. 5, 6.

MYn vreemdlingſchap is weêr verlengt
In Mezechs lant en Kedars hutten.
Wie zal myn zwakheit onderſtutten?
Hy, die dees vreemdlingſchap gehengt,
Zal my zyn gunſt en byſtant biên.
Hy zal genadigh met my handelen.
Kan ik dan dezen wegh niet wandelen,
Ik zal, op handen en op knien
Voortkruipen, en naer 't ſteil gebergt,
Daer kruit noch loover ſchynt te groeien,
Door al dees dwarſche wegen ſpoeien;
Schoon 't oogh myn luſt tot wanluſt vergt.
Al worde ik zoo gevoelbaar niet
Gedreven van myn' zielbeminden,
'k Verlaet Hem niet; ik zal Hem vinden.
Hy ſchraegt me in 't midden van 't verdriet.
Ik voele eene, als verborge, kracht
Door al myne aders henen zweven,
Dus geeft Hy myn geloof het leven
Van wien ik al myn hulp verwacht.

Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est; habitavi cum habitantibus Cedar; multum incola fuit anima mea! Psal. 119.

Infelix ego homo! Quis me liberabit de corpore mortis huius? Ad Rom. 7.

XXXVIII.

Ik elendig mensch! wie zal my verlossen uit het lichaam dezes doots. Rom. VII. 24.

De doot heeft my omvat. 'k ben in den doot besloten.
Och, my elendige! wie redt en lost me 'er uit?
Want, zoo dees bange bant nogh naeuwer om my sluit,
Sterve ik aen hartewee. Wat heeft my lang verdroten
Dat worstlen met my zelf; die stryt van vleesch en geest!
O onweerstaenbre Macht! o groote wonderwerker!
Ontferm u over my, en help me uit dezen kerker;
Zoo diene ik u nogh eens in vryheit, onbevreest.
Ik wille, ik poge, ik tracht; maer kome tot geen daden.
Ik keure uw wetten, als volmaekt, ten hoogsten goet;
Maer (welk een wet het zy?) ik vinde in myn gemoet
Eene andre wet, die my verslaeft houdt en beladen.
Gewoonte, onachtsaemheit, verdorvene natuur,
Door wel vermydbre schult, bemeesteren myn zinnen.
Zoo ras uw Geest myn geest opwekt om u te minnen,
Staen deze tegen my, gelyk een kopre muur.
Zy overmeesteren en nemen my gevangen.
't Geen my van wanhoop houdt, is, dat ik zelve niet
Zoo zeer toeloope als wel gesleept worde in 't verdriet.
O JESUS red my, en voldoe myn têer verlangen.

XXXIX.

Want ik worde van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zyn. Filip. I. 24.

NU zal de hoop my niet bedriegen.
De hoop geeft vleugels om te vliegen.
Ik zie myn Lief in heerlykheit
Bestraelt met licht en majesteit.
Ik zie Hem wenken met zyne oogen.
Hy reikt zyne armen uit den hoogen
En heldren hemel gunstigh toe,
Op dat Hy mynen lust voldoe.
Hoe zal ik door de wolken streven,
En eeuwigh met myn' Bruigom leven!
Maer och! wat houdt, wat houdt my vast?
De weerelt, die gelyk een last
My aen den voet hangt, trekt my neder.
Laet los, op dat de vlugge veder
My opbeure, en de lucht doorklief.
Myn Bruidegom, myn trouwe Lief,
Daer zyn myn handen. Breek dees keten.
Ik ben van hooger lust bezeten.
Voer me op. Of, magh dat nogh niet zyn,
Dael Gy dan neêr, en stil myn pyn.

Coarctor autem è duobus; desiderium habens dissolvi et esse cum Christo. Ad Philip. 1.

Educ de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo! Psal. 141.

X L.

Voer myne ziel uit de gevankenisse om uwen naem te loven. Ps. CXLII. 8.

DAer is eindlyk myn Beminden!
Help me uyt dit gevangenhuis,
Dees nare kluis!
Ik kan door niemant, dan door U, verlossing vinden.
'k Zag door al deze openingen;
Maer geene opening voor my.
Och, maek my vry!
Zoo zal ik uwen lof met ruimer adem zingen.
Vryheit is het, o myn waerde,
Daer myn bange ziel naer haekt,
Terwyl zy waekt,
En, buiten U, geen heul kan hopen op deze aerde.
Haest u met het slot t'ontsluiten
Dezer kooie. O Toeverlaet,
In droeven staet!
Of bied my onderstant hier in, doch liever, buiten.
Gy alleen wilt my bewaren.
'k Wachte alleen, van alles schuw,
Myn hulp van U.
Geen boeien zullen my in eeuwigheit bezwaren.

X L I.

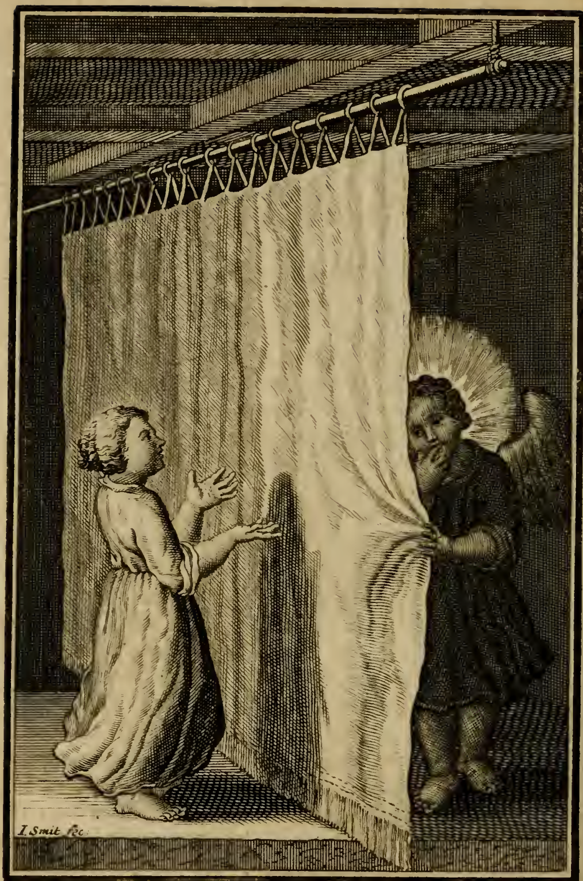
Gelyk een hart ſchreeuwt naer de waeterſtroomen, alzoo ſchreeuwt myne ziel tot U, o Godt.
Pſ. XLII. 2.

GEen hart, gejaegt en afgeronnen,
Verlangt zoo naer de waterbronnen
Als myne ziel naer U, myn Heer en Godt.
O levende fontein! myn deel! myn lot!
De wellust van myn hart, de wellust van myne oogen!
Och, drenk me uit deze bron der liefde uit mededoogen!
Ik kome, al hygende, aengeloopen,
En ſpreide bei myne armen open
Om U, myn Lief, met teeder ongedult,
t'Omhelzen, tot verzoening van myn ſchult.
Ei, waſch myn ſmetten af in deze zuivre ſtroomen,
Die uit uw wonden, als vyf bronnen, neder komen.
Dit is het water, dat myn leven
Verquikken zal, en krachten geven:
Waer door ik, welgemoet, de rechte baen
Van uwen wil kloekmoedigh in zal ſlaen
En loopen tot het eint. Geen ontſpoet zal my hinderen,
Geeft Gy my maer de kracht van uw verkoren kinderen.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum; ita desiderat anima mea ad te Deus. Psal. 41.

42 - 1

*Quando veniam et apparebo ante fa=
ciem Dei? Psal. 41.*

XLII.

Wanneer zal ik ingaen en voor Godts Aengezicht verschynen? Ps. XLII. 3.

WAnneer zal ik ten laetsten eens verschynen
Voor 't aengezicht myns Liefsten, dien ik mynen
Nu noemen durve, om dat ik nu niets meer,
Dan Hem beminne, en niemant hulde of eer,
Dan Hem bewyze? o smartelyk verlangen!
Wie heeft dit kleet der scheidinge opgehangen,
Dat schaduw wekt, hoe luchtigh 't schyn' voor 't oogh?
Door wolken, die den heldren hemelboogh
Bezetten, weet de zon met hare stralen
Te boren, of de randen te bepralen:
Zo praelt de glans der ongeschape Zon
Van achter deze affscheiding'. O, Gy bron
Van alle licht, o Licht van myne ziele,
O ziel van myn gemoet! dat U geviele
Myn smeeken aen te hooren! welk een vreught
Gevoelde ik dan? myn jeucht wiert als de jeucht
Der arenden vernieuwt, door al myn leden.
Dan zoude ik eens vrymoedigh binnen treden,
Dat my geen scherm afweerde, of hielt in dut.
Dan waert Gy eens geheel myn troost en stut.
Dan zoude ik onaffscheidbaer U genieten,
Dan vreesde ik nooit voor onheil noch verdrieten.

XLIII.

Och, dat my iemant vleugels, als eener duive, gave! ik zoude henen vliegen, waer ik blyven mochte. Pſ. LV. 7.

Wie geeft my duivevlerken?
Niets zal myn vlucht beperken.
Ik vlieg recht toe, recht aen,
'k Ontzie geen zee van onder,
Geen lucht, hoe hoogh, het wonder
Van myne liefde vloogh voor uit. Ik durf beſtaen
Hem na te vliegen; want hy ſterkt myn zwakke vlogelen,
Als die der vogelen.
Ik zal niet eerder ruſten,
Dan aen de hemel-kuſten.
Daer is myn vaderlant.
'k Late eindlyk 't al beneden.
De ſtrydt is doorgeſtreden.
Ik ben myn Liefſten eige, en Hy myn onderpant.
't Gaet wel. Ik worde als lucht zoo licht, niets houdt my tegen
Op deze wegen.

Quis dabit mihi pennas sicut columbæ,
et volabo et requiescam? Psal. 54.

Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! Concupiscit et deficit anima mea in atria Domini. Psal. 83.

XLIV.

Hoe liefelyk zyn uwe woningen, o Heer der heirſcharen! myn ziel is begerigh, en bezwykt van verlangen naer de voorhoven des Heeren.
Pſ. LXXXIV. 2, 3.

MYn Godt, myn Lief, myn Heer, myn Koning,
Hoe liefelyk is uwe woning!
O Heer der heierſcharen Heer,
Hoe wordt myn ziel van luſt gedreven
Om eeuwigh in het hof te leven,
Dat weergalmt van uwe eer,
Om dat Gy 't al verblyt,
Door eindeloozen tyt!
Hoe ſtraelt Gy met vollichtte glanſſen
Uit uwe hooge hemeltranſſen,
En warmt, en koeſtert myn gemoet!
Wat is 't daer boven vol van vreugde!
Och, dat myn ziel zich eens verheugde
In zulk een' overvloet!
Wegh aerde, en aerdtſch vermaek,
En al wat zinnen raek'.
Wegh alles wat my kan behinderen.
Hier is 't genot van 's Hoogſtens kinderen,
Ja van den Hoogſten zelf. Dit heil,
Daer weereltlingen niet van droomen,
Heeft my volkomen ingenomen.
Ik trek den hoogſten peil.
O overzaligh lot!
Nu ſmelte ik wegh in Godt.

XLV.

Koom haestelyk, myn Liefste, en weest Gy gelyk een Rhee, of gelyk een welp der harten, op de bergen der speceryen. Hoogl. VIII. 14.

WEl aen, myn Lief, zyt nu gelyk een rhee
Of hartewelp, in geur van speceryen
Voortrennende op de bergen. Myn verblyen,
Myn wellust is alleen, dat ik in vrêe
U diene als heel uwe eige, en geene zaken,
(Die buiten U toch van geen waerde zyn)
My aendoen met de minste hartepyn.
Begon 't heelal te beven en te kraken,
't Verzette nooit myn ziel, U toegewyt.
Ik hebbe niets, dat ik myn eigen noemen,
Of daer ik, als myn eigen, op kan roemen.
Ik ben in U my zelf, gelukkigh quyt.
O wellust van uwe uitverkore zielen,
Uw goetheit blyft oneindigh, onvermoeit!
Al wykt Gy wegh, myn wederliefde groeit
Door uwe liefde, om alles te vernielen,
Wat tegen U zich opwerpt. Hel noch doot
Heeft vat aen my, die, rustende in den schoot
Van Uwe min, geheel U toegeheiligt
En een met U, voor eeuwigh blyf geveiligt.

*Fuge dilecte mi, et assimilare capreæ, hinnuloq;
cervorum super montes aromatum.* Cantic. 8.

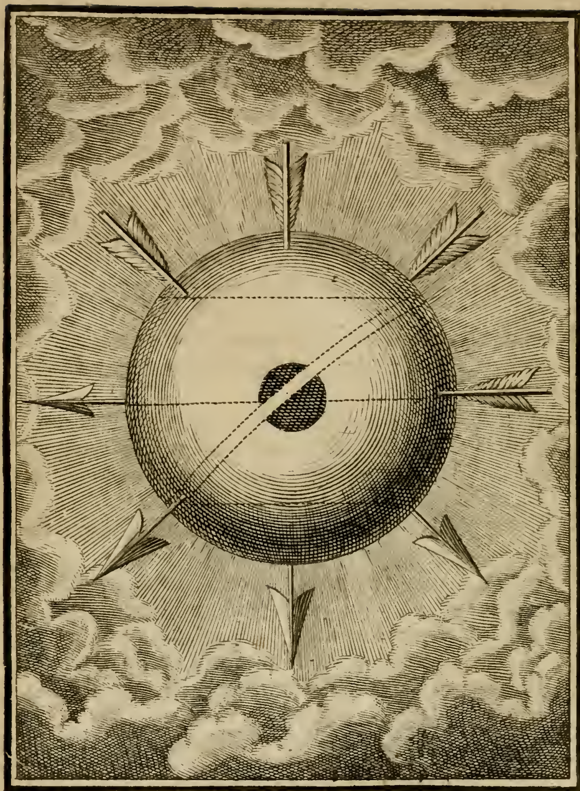

BESLUIT.

EEn ziel, tot dezen ſtaet geraekt,
Heeft alles, waer een ziel naer haekt.
Wie zou de weerelt blyven minnen,
Wie ſlaef zyn van zyn luſt en zinnen,
Daer Godt, het allerhoogſte Goet
Zyn luſt wil zyn, en een gemoet,
Volkomen aen Hem opgedragen,
Bevryt voor allen ramp en plagen?
Een ziel, die, dus met Godt vereent,
Haer kracht van zyne kracht ontleent,
En nergens heul noch trooſt wil vinden,
Dan in 't genot van haer' Beminden,
Heeft ware vryheit, en het licht
Van zyn volzaligh Aengezicht.

DE ZINNEBEELDEN VAN OTHO VAN VEEN OP DE GODE GEHEILIGDE LIEFDE MET DICHT - KUNSTIGE VERKLARINGEN VAN JAN SUDERMAN.

PERFIGIT ET SVSTINET.

De Liefde doordringt en onderhoudt het heel-al.

DE Liefde dringt door al, wat adem heeft of niet.
Zy onderhoudt door ingeborene eigenschappen
Het gansche schepsel, waer het oogh des lichaems ziet
En 't vlug verstant met zyn bedenking poogt te stappen,
Of hooger vliegen wil, door alle starren heen.
't Leeft alles, wat 'er leeft, door liefde en haer vermogen.
Het harde stael voelt zelfs de pylen van den steen,
Den zeilsteen, dien het kust, door zyne min bewogen.
De dorre stroohalm zoekt het amber. 't Gout bemint
Quikzilver. En, wie meldt de boomen, die, of bloeien,
Of dorren, naer den stam, dien zy of welgezint
Of ongezint zyn, en hun zyde kleedt in 't groeien?
Dewyl dan, Groote Godt, 't heelal door min bestaet,
Daer alles zyn gezel met liefde schynt t'omarmen,
En alles zyn party, zelfs ongevoeligh, haet,
Wil over myne ziel genadigh U ontfermen;
Geef dat ik alles, wat U tegenstaet, vermy'
En minne al wat gy mint. Och laet my nooit bezwyken!
Zoo Gy maer krachten geeft, en blyft myn zwakheit by,
Dan zal ik nooit van U en Uwe Liefde wyken.

Gebedt.

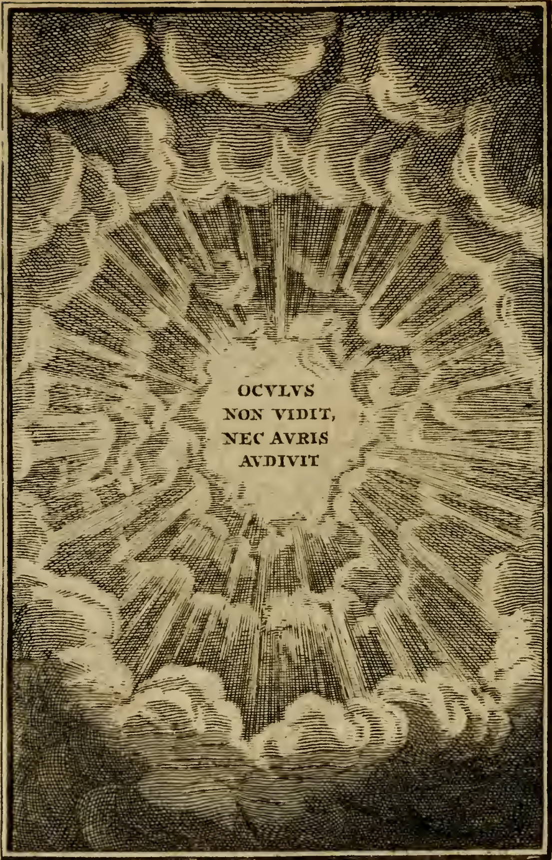
ONtzichtbre Godt, die van U zelven zyt,
O Vader, dien myn ziel haer' Godt belydt,
Die alles ſchiept en nogh in wezen houdt,
O Toevlucht der boetvaerdigen, dien 't rouwt
U ooit of ooit te hebben wederſtaen,
En ooit of ooit te hebben afgegaen
Van 't heiligh ſpoor, dat uw volmaekte wet
Zoo allerklaerſt heeft in het licht gezet!
Ik nader, door 't geloof in uwen Zoon,
Ootmoedigh den aenbiddelyken troon
Van U, myn Godt. O Vader, magh het zyn,
Om zynent wil (want niets hebbe ik van 't myn,
Dan ſchult, waerdoor uw gramſchap wordt gewekt)
Ontferm, ontferm U myner, die, bedekt,
Van ſchaemte, nu met ſmert myn zonden zie,
En U berouw en zuivre boete biê;
Genade, o Godt! o Godt, vergiffenis
Van myne ſchult, die bloetroot voor U is!

Gebedt.

HOe brandt myn ziel nu van verlangen
Dat Gy, o Jezus, haer ontfangen
En aen wil nemen, op berouw
En boete, na geschonde trouw!
O menschevreught, en Troost, en Rader,
Bevredig my met Uwen Vader,
Op dat Hy ook myn Vader zy!
Gy hebt nu alle heerschappy
Van hemel, hel, en zee, en stroomen.
O Zoon des Vaders, voortgekomen
Van Hem! O eeuwig Godt uit Godt!
Geef my, door uwe min, 't genot
Uws kruisbloets! Reinig alle smetten,
Die uwe min tot my beletten.
O Jezus, Jezus, neem my aen!
Ik wil met U den kruiswegh gaen.

Gebedt.

O HEILIGE, o Geduchte GEEST,
Die voor de weerelt zyt geweest
In Godt, en zelf Godts wezen zyt,
Wien, al wat Godt erkent, belydt;
Wiens Goddelyke Pinksterlicht
De deucht en waerheit houdt verplicht,
Die nogh in alle vromen werkt
Geloof en liefde en hoop; en sterkt
Het hart van uwe Christenschaer,
O Wonderwerker, Zegenaer,
En hulp van die, gewont in 't hart
Door eene Godtgewyde smart,
U aenbidt met een rein gemoet;
Ik valle ootmoedigh U te voet,
En smeeke in zwakheit om uw kracht!
Och help my, die uw hulp verwacht!
Verlicht den nacht van myn verstant!
Sterk mynen wil! Verbreek den bandt
Der eigeliefde, die my plaegt!
Hoe worde ik meenigmael geknaegt
Aen 't hart, wanneer myn zonde en schult,
En uw verwaerelooft gedult
In myn gemoet naer boven welt,
En zelf myn eigen vonnis velt!
Och, helpt, en sta, op nieuws, my by!
Neem Gy geheel de heerschappy
Van myne ziele, en stuw my voort
Langs 't hemelpadt, door d'enge poort.

Deus ante omnia amandus.

I.

Godt boven alles te beminnen.

AL ſtygt geen ſterfelyk gezicht
Naer 't ontoegangkbaer eeuwigh Licht,
De liefde kan dat Licht genaken,
Ja zelfs in deze vlammen blaken,
En ongezengt beſtaen.
Geen ooren dronken ooit den galm
Des derden hemels. dat gepſalm
Kan Godtgewydde liefde hooren:
Zy mengt haer ſtem met d'englekoren
Ver boven zon en maen.
Wie voelt geen vuur in zyn gemoet,
Om Godt, het allerhoogſte Goet
Alleen zyn liefde toe te dragen;
Alleen zyn luſt en welbehagen
Te ſtellen in 't genot
Van Hem, wiens min alleen vernoegt,
Van Hem, die 't al ten beſte voegt?
Fontein des lichts, doordring myn zinnen
Om niets, dan U alleen. te minnen
In allen ſtaet en lot!

I I.

Men moet beginnen.

WAt baet verlangen, dralen, dreigen,
Men moet zyn hart en zinnen neigen,
Ja overgeven, en met kracht
(Uit enkle liefde toegebracht)
Beginnen; ſchoon men legg', van allen
Verlaten, op den gront gevallen.
Godts Liefde zelf biedt hare hant
En wyſt naer hooger vaderlant.
Daer is, miſſchien, een ſtorm te wachten;
Want wint en wolk dreigt droeve nachten.
Nochtans, een ziel, die 't hoogſte goet
Heeft in 't gezicht, voelt haer gemoet
Ontbranden door een vuur van binnen,
Dat allen tegenſtant verwinnen
En haer gelukkigh maken zal.
Zoo zal de Schepper van 't heel-al,
De Vader der bermhartigheden,
Van zynen rechterſtoel getreden,
Haer blyde ontfangen, en voortaen
Als zyne welverkorene aen-
En opgevat, tot hulp verſtrekken,
En hare laffe geeſten wekken.

Incipiendum.

Ex Amore adoptio.

III.

D'Aenneming tot kinders is uit Liefde.

HOe zie ik, door 't geloof, de Bron en Ader
Der Liefde, den ontferremenden Vader,
Verzoent door 't bloet van zyn' geliefden Zoon,
Nu afgetreên van zynen Rechters-troon,
De boetling, die de Heilant Hem komt bieden,
Om zynent wil aennemen? Kan 't gefchieden
Dat Godt den doot des zondaers niet begeert?
Och, ja, myn ziel! De Godtheit zwoer en zweert
Die waerheit. Schep dan moedt; en, nêergebogen
Met heel uw hart, als met uw knien en oogen,
En handen, die gy wringt van diep berou,
Geef u aen Godt, Godt zelf biedt u zyn trou;
Godts Zoon zelf biedt u aen. Geene offeranden
Mishagen Godt, gewydt door 's Heilants handen.
Gy zyt Hem lief, om dat gy JEZUS mint,
En wordt om hem en door hem 's Hoogften kint.
Dit is een gunft, die Hoogfte Goetheit waerdigh.
Wat toeft gy nogh? gy ziet Godts hant wilvaerdigh.
Wat toeft gy nogh? vrymoedigh uwen tret.
Uw heil wordt nu, eerlang, in top gezet.
't Is groots van een verworpene, uitverkoren,
En van flavin te worden vrygeboren.
Blyf maer getrou, op dat zyn macht u fterk'.
De boete in 't hart eifcht liefde en liefdewerk.

IV.

De liefde is Recht.

DE ZIEL TOT JEZUS.

HOe zal ik U myn liefdevlam,
Die oorſprong uit uw liefde nam,
En door uw liefde wordt gevoedt,
Beſt offren met een rein gemoet?

JEZUS TOT DE ZIELE.

De liefde, die ik eiſche, is Recht,
Gelyk een koord aen 't loot gehecht.
Zy leert het middelpunt, de ſtreek
En toppunt, daer, wat ooit van week,
Verkeert en krom geoordeelt wert.
Recht dan naer deze maet uw hart.

DE ZIEL TOT JEZUS.

Myn Liefſte, dat dees ſchildery
My onderwyze! ei, leer Gy my
Afzien van allen krommen wegh,
En mommery, en overleg
Der huichelaren! ſtuur nu voort,
Myn min naer die geſtrekte koord!

JEZUS TOT DE ZIELE.

Ik minne oprechtheit in den gront,
En liefde en trou in daet en mont;
Maer haet den rok der Farizeuwen
't Ontaerde bloet van Godts Hebreeuwen.

Amor rectus.

Amor æternus.

V.

De Liefde is Eeuwigh.

EEn rondt heeft einde nogh begin.
Zoo is de Goddelyke min
Volmaekt en eeuwigh. Rechte handen,
Verknocht door zuivre liefde-banden,
Door bande die geen tyt nogh ſtrydt
Nogh voor-nogh tegenſpoet verſlyt,
Gy beelt myn ziel hoe ongeſchonden
Zy met haer' Bruigom blyf verbonden.
O hooge, o heerelyke ſtant!
Zoo reikt myn JEZUS my zyn hant,
En ik de myne aen dien Volmaekten,
Wat harten, die ooit liefde ſmaekten,
Zyn niet getroffen, op 't gezicht
Van myn geluk? wie kan 't gewicht
Van myne zaligheit uitſpreken?
Myn Liefſte laet dees trou nooit breken!
Deze onwaerdeerbare echte min
Neme eeuwigh al myn krachten in!

VI.

Godts Liefde is 't Licht des Verſtants.

O Goddelyke Liefde, o Zon van myn verſtant,
Hoe ſtraelt ge in my gemoet een zuivren liefdebrant
Die alle onzuiverheit ontdekken en verteren
En my kan reinigen, om U den Heer der heeren
My zelf te wyen, als een offerand, door 't vuur
Van uwe min geheel geloutert. Blyder uur
Ontmoette ik nooit, dan nu, nu Gy my zelf komt trekken,
En door uw Liefdevuur 't vuur van myn liefde wekken.
Ik zie nu klaerer dan voorheen uit myn gezicht.
Het oogh van myn verſtant wordt door uw Godlyk Licht
Geheldert, en beſchout, aen d'eene zy myn vlekken,
Aen d'andre, uw goetheit, die myn ſmetten wil bedekken;
Indien ik my door U geheel verwinnen laet,
En enkel ſtryde om te verliezen eenen ſtaet,
Die my aen 't zichtbaer hielt gekluiſtert en gebonden,
Op dat ik nooit U zagh. O Godt, ik voel de wonden
Van uwe Liefde. Ei, maek myn hart en ziel bequaem,
Om u te minnen, en de glori van uw' naem
Met myn verſtant en wille en werken te verbreiden;
Op dat ik nooit van U, nogh Gy van my moogt ſcheiden.

VI.

Sol mentis Amor Dei.

Amoris merces amplissima.

VII.

Het Loon der Liefde is heerlyk.

HOe heerlyk is het Liefdeloon!
Terwyl Godts welgeliefde Zoon
My trooſt, en byſtaet in 't gebedt,
En op my let
Als op zyn dierverkore Bruit
Waervoor Hy al zyn ſchat ontſluit,
Daelt van het hooge hemeldak
Een pallemtak
Gedragen door de rechte hant
Van Godts bodinne. O myn verſtant,
Myn oogh, myn hart, wat heil ontmoet
My met die groet!
Ik voel myn banden als geſlaekt.
Myn vrede wordt met Godt gemaekt.
O heil! o my gezaligt menſch!
't Gaet naer myn' wenſch.
O JEZUS ſta my by, beſtier al myne gangen,
En boet eerſt hier, en dan hierna, myne têer verlangen.

VIII.

De Liefde onderwyst.

ONZE HEER.

HEt uiterste eind zy 't eerste in uw verstant
Myn waerde Bruit. Ik wyze u met de hant
Den smallen wegh door d'enge poort.
Daer is geen andre. 't Heiligh woort
Dat mynen wil en uwen plicht bevat
Toone u de streek langs dat volzalig padt;
Volzaligh, maer vol ongemak
Doch myne hulp verlicht uw pak.

DE ZIEL.

Ik hoore en schryve uw dierbre lessen aen,
Myn Bruidegom; Ei, leer my die verstaen
En geef my kracht om langs dat spoor
(Gy gingt my zelf zoo rustigh voor)
Te wandelen. Dan zal my nooit de lust
Begeven, tot gy zelf myn pynen sust.
'k Raek door die deur; 't kost' wat het kost,
Al verwde vleesch en bloet den post.

ONZE HEER.

Legh allen last, en zelfs u zelf maer af,
En neem alleen myn Liefde tot een' staf.
De poort is eng, maer wyt genoegh
Voor die geen' last draegt die hem droegh.

Amor docet.

Amor thesaurus carissimus.

IX.

De Liefde is de Dierbaerste Schat.

DAer is geen rykdom, geen gewin,
Geen schat zoo groot als uwe min
De volheit aller zaligheden
Van geenen weereltling gevat.
Hoe is myn hart hier by myn schat!
Nu kan ik 't al met voeten treden.
Geen wellust haelt by dit genot
Der zuivre trou van u, myn Godt.
Geen diamanten, geen juweelen
Versieren hooft of hals of hant,
Gelyk dat overdierbaer pant
Uw min myn ziel in al haer deelen.
Een aerdsche schat rust in de kist,
Of wordt te reukeloos verquist;
Gy deelt uw liefde mildlyk mede.
Och, leer my 't recht gebruik verstaen!
Maek my, schoon alles mocht vergaen,
Met u, myn Godt, alleen te vrede!
Gy zyt myn Bruigom en myn Heer.
Gy zyt alleen, dien ik begeer.
Gy kunt alleen myne armôe schragen.
Uw Liefde alleen is myn gemoet
Een welbron van den overvloet,
Waer buiten niets my kan behagen.

X.

De Liefde is zuiver.

EEn heldre dagh pronkt met de zonneſtralen ;
Maer d'avont ryſt wanneer de dagh gaet dalen.
De Spiegelglans, beſchaduwt van den nacht,
Gaet ſchuil ; maer 't licht wraekt d'allerkleenſte ſmetten.
Indien Gy in uw licht myn hart zoud zetten,
O God, van wien alleen ik heil verwacht,
Gy vondt het nogh vol van onreinigheden.
Ik minne U in 't verſtant, maer myne zeden
Bezoedlen 't hart. De wortel ſchynt hier goet,
De ſtam beſmet, de vruchten wrange druiven.
Gelyk het kaf moet voor den wint verſtuiven,
Zoo ik voor U. Ik heb den overvloet
Van uwe gunſt verwaerlooſt en ontheiligt ;
Maer keer tot U, en wenſch door U geveiligt,
Geloutert en gezuivert van myn ſmet,
In reinheit des gemoets U te beminnen,
En met verſtant, en hart, en ziele, en zinnen
Te leven naer het voorſchrift van uw wet.
Dat Spiegelglas, daer d'ongeſchape ſtralen
In ſchynen, toont den wegh om niet te dwalen.
Ontdekt Gy dan myn feilen door uw Licht,
Verteerze ook door den gloet der zuivre vonken
Van uwe min, zoo mildt aen my geſchonken,
Dan blyft uw wet myn luſt gelyk myn plicht.

Amor purus.

In unitate perfectio.

XI.

Eenheit, Volmaektheit.

VOlmaektheit is 'er in getallen:
Men twyfel niet. maer geen van allen,
Ja, alle by elkaer geraekt,
Zyn ze op geen duizent zoo volmaekt
Als 't enkel EEN, dat geen veranderen
(Men deelt, men meerdert met elkanderen,
Of met zich zelfs, alle andren) kent.
't Blyft Een op allen boegh gewendt;
En, 't geen ons billyk niet verwondert,
Eens Een blyft Een en uitgezondert.
Het blyft, door alle werking heen,
In Wortel, Vierkant, Teerling, Een,
Gelyk een Rondt, dat ongeſchonden
Blyft aen zichzelven vaſt gebonden.
Hoe leert my dit, o Eeuwig EEN,
Uwe Alvolmaektheit, die alleen
Weet van veranderen nogh lyden.
Wy menſchen wislen ſtaet en tyden;
Gy blyft dezelve: en zoo, o Heer,
't Geloof in U. Een Hoop, een Leer,
Een Doop, een Heilant, een Genade,
Een Geeſt, die ons behoedt voor 't quade.
Och, maek myn ziel eens wel te vreen,
Als bruit met U haer' Bruigom een.

XII.

Godtgewydde Liefdeworsteling.

ZANG.

'T SChynt vreemt, dat twee, door eene zelve drift
Gedreven, aen elkanderen een gift
Benyden, die elk zelf maer wenscht t'ontfangen,
Of geven, om het vuurige verlangen
Te boeten, 't geen het hart van yder stooft,
Daer yder zich 't genieten van belooft;
Dat yder wil verliezen, om te winnen,
O wonderwerk! dit is een zeltzaem minnen.

TEGENZANG.

Verkeert begrip. Dit is een worsteling
Uit Liefde, als eens Godts Engel onderging
Met Jakob, d'eer van alle worstelaren.
Godts kracht in hem kon d'andere evenaren,
Waer door hy zelfs den naem van Izrel won.
Gelukkigh, die met Jakob wel begon,
Wel worstelt, en gezegent wordt in 't leste!
O morgestont, van allen d'allerbeste!

SLOTZANG.

Trek Christeziel: gy krygt uw oogemerk,
Verwinning of Verlies, hier 't zelve werk.
Vermoogt gy Hem, dan kan geen ramp u krenken.
Vermagh Hy u, Hy zal zichzelf u schenken.

Pia Amoris Lucta.

Sit in Amore reciprocatio.

XIII.

De Liefde moet van wederzyde komen.

WIe heeft het laetst verloren,
Gy, ziel, of uw verkoren?
Hoe 't zy: nu schiet gy, eerst gewont
Door zyne schicht, Hem in den gront
Van 't medelydendt hart,
En voelt eenzelve smart.
'''t Gaet wel. Maer, wilt gy 't winnen
Verschiet alle uwe zinnen:
En met die alle schiet gy mis,
Zoo 't zuiver hart de pyl niet is;
En dat by stuk nogh deel,
Maer enkel en geheel.
Houd deze pyl schootvaerdigh;
Dat is uw wonde waerdigh.
Oprechte min gaet heen en weer,
En neemt van waer zy quam haer keer.
Uw Bruigom blyft getrou
En wenscht u tot zyn vrou.

XIV.

Deucht het Kenteeken der Liefde.

Wie door Godts Geest uit hemelsch zaet geboren
Godts liefdegloet
In 't harte voedt
Weet dat dit vuur zich niet in 't hart laet smoren.
Het spreidt alom zyn licht, en warmte, en vonken
Van zuivre deucht,
Met ernst en vreucht.
Oprechte min moet met dit teeken pronken.
Godts Liefde toont dit duidlyk uit haer wetten.
Rechtvaerdigheit
Geeft dit bescheit,
Wat aerdscheit zich hier tegen magh verzetten.
Geen boom, hoe ryk van sap, verdient geprezen,
Dan om zyn vrucht.
Ons licht geen lucht
Voor dat de zon ter kimme is uitgerezen.
't Hart zy een vat vol wierooks, door de stralen
Der Liefde in brant.
Onze offerand
Zy deucht, die van Godts eer haer' lof magh halen.
Zoo bouwen wy Godts huis op geene zanden;
Maer op een rots,
Den wint ten trots,
Dat eeuwigh pronk' met vastbestorve wanden.

Virtus Character Amoris

Consensio voluntatum.

X V.

Eenſtemmigheit van wil.

GElyk verſchil de harten deelt,
Zoo mengt en ſtreelt
Eenſtemmigheit door eendracht twee gemoeden,
Die zy volop kan voeden
Met kracht, die 't zwaerſte licht,
Door wil en plicht;
En 't ga hier zoo het ga, de rampen kan vergoeden.

Gewenſchte ziel, die zulk een lot
Uit gunſt van Godt
Gebeuren magh, dat gy met uw' Beminden,
Gelyk twee eensgezinden,
Eenzelven wagen trekt.
Hy ſtuurt en wekt
U op. Gy zult het loon van uwen arbeit vinden.

Zelfs geeft, in 't zwymen van uw kracht,
Deze eendracht macht,
En ſterkt u in het hopen op 't gelooven.
Niets moet uw' yver dooven.
Onfeilbaerheit geeft raet,
Terwyl de daet,
Door wys beleit, uw' geeſt voorthelpt met hulp
van boven.

XVI.

De Liefde ziet hemelwaert.

HOe magh, hoe kan 't ook anders wezen?
Want, wie de weerelt heeft voor dezen
Gefleurt,
Betreurt,
Maer nu verlaet; en Godt om Godt wil minnen,
Vliegt hemelwaert met hart en al de zinnen.
Men rekt den nek dus van beneden,
En recht met uitgerekte leden
Het oogh
Om hoogh,
Op dat van daer de koesterende stralen
Van 't Alziende Ooge ons in den boezem dalen.
Beneden in den gront des harten,
Doorwont van liefde en liefdesmarten,
Is Godt
Ons lot.
Zyn Liefde zelf ontfangt ons in hare armen;
Daer wil zy ons in koestren en beschermen.
Myn ziel, zie altyt naer den Hemel,
Verachtende al het aersch gewemel.
Is d'aerd
U waerd!
Geensins. Wel aen (wat andren mogen zwoegen)
Geene aerdscheit kan een' hemelgeest vernoegen.

Superna respicit.

XVII.

Crescit in immensum.

XVII.

Zy groeit tot in het Oneindige.

DE Liefde gloeit van alle vuuren
Het ſterkſte, en ſtookt het ingewant
In eenen onuitbluſchbren brant.
Haer brantſtof kan de vlam verduuren:
Voor al, wanneer zy van om hoogh,
Gelyk een ſpiegel daer de ſtralen
Der zonne in 't punt zich ſamen halen,
Haer gloet ontleent van 't eeuwigh Oogh,
Dat haer geduurigh toe blyft lonken.
Zy groeit tot in 't oneindigh voort
Door geene nevelen geſtoort
En blyft met vollen luiſter pronken.
Gelyk 't met Mozes braemboſch was,
Weet zy zoo weinigh van verteren,
Offchoon de hitte blyf vermeêren,
Als een geſlepen ſpiegelglas.
Gelukkigh, die uit rein verlangen
En eenen Godgewyden aert,
Hun harteſpiegels Hemelwaert
Gewendt, een ſtrael van 't Licht ontfangen
Der ongeſchape Heerlykheit.
Zy blyven eeuwige offeranden
Als alle weerelden verbranden
En 't licht zelfs van de zonne ſcheidt.

XVIII.

Zy is ſterker dan der kinderen Liefde jegens hunne ouders.

De Ziel.

Zoo is 't, myn Lief. uw vinger toont my aen
De pynen die gy leedt, en d'enge baen,
Waer langs u, om de voorgeſtelde weelde,
Geen ſmert, hoe groot, verhinderde of verveelde;
Op dat gy dus van 's Vaders Majeſteit
Bekleed mocht zyn met eere en heerlykheit,
En met Godts troon het ryksgebiedt aenvaerde
Van Helle en Doot, van Hemel en van Aerde.

Onze Heer.

Dat was wel zoo; maer 't was het niet alleen,
Ja 't minſt, myn Lief: 'k was, voor alle eeuwen heen,
In heerlykheit en eer by Godt myn' Vader.
Myn zuivre min tot u trof my veel nader:
Waerom ik zelfs myn Heerlykheit betoog
Met 's lichaems wolke en maegdeborſten zoog.
Myn liefde ſtreeft de liefde van alle ouderen
(Hoe zwaer een laſt zy torſen op hun ſchouderen)
Zoo ver voorby, als, wie uit liefde ſterft,
Hem, die om prys zyne eige glori erft.

De Ziel.

Myn Bruigom, ik begryp, door uwe Liefde,
De punt van 't zwaert dat uwe ziel doorgriefde.
Geene eigebaet, bezwalkt door valſch gezicht,
Noch Wedermin, die kinderlyken plicht
Tot dankbaerheit aen oudren magh betamen,
Zal, zoo gy helpt, myn min tot u beſchamen.

XIX. Lief-

Pietate in parentes potior.

Amor vinculum perfectionis.

XIX.

Liefde is de bant der volmaektheit.

MEn ſpreek' hier alle tael van menſche·en Engletongen
Men leere, of ſpelle al het toekomende, en, gedrongen
Door alle kennis, wete al wat verborgen is:
't Geloof verzette een' berg; geve al tot lafenis
Der armoede, of het lyf ten vuure en doe ons hopen:
't Is nutloos, zoo de Liefde alleen al deze knoopen
Niet ſluit. De Liefde, als Godt, lankmoedigh, goedertier,
Is niet afgunſtigh, wordt door aerdsgezinden zwier
Nooit opgeblazen, nogh bemint verkeerden wandel.
Zy zoekt zichzelve niet. zy wordt door niemants handel
Verbittert; denkt geen quaet, voor 't werkt en weedom wekt.
Geen onrecht ſtreelt haer, maer de waerheit. zy bedekt,
Gelooft, en hoopt, en draegt wat voorvall', naer Godts Wetten.
Zy is onſterfelyk, Geloof en Hoop verzetten
Den aert, zo dra Godts dagh de zon van licht berooft;
Maer zy uit Godlyk zaet geteelt, ſteekt dan het hooft
Verheerlykt op, en pronkt met nieuherſchapen luiſter
Gelyk een Koningin ontkluiſtert uit haer kluiſter,
En om het hooft gehult met eeuwigſtralend licht.
Was zy beneden van volmaektheit en van plicht
De rechte band, veel meer zal ze in 't onſterflyk leven
Van haer volmaektheit en haer' plicht de blyken geven.
Strik, myne ziel, ſtrik vaſt met JEZUS dezen knoop.
De Liefde alleen braveert verſtant, geloof, en Hoop.

X X.

Zy overwint de Natuur.

'k ZAl u verachten en ontloopen,
Natuur, Gewoonte, of wat gy heet.
Gy gaeft me een averechtſche beet
In 't harte en knoopte my aen knoopen,
Die, eene ry van jaren lang,
My lyf en leven maekten bang.
Ik heb geworſtelt en geſtreden
Maer ſchoot te kort: gy hielt my vaſt
En dikwyls myne kracht vermaſt.
Wat hebbe ik niet van u geleden?
Nu loope ik uit my zelve en vlucht
Met d'overwinning, vry van tucht.
Houd gy, myn Liefſte, houd haer tegen
Met d'eene, en ſtuw met d'andre hant
My voort naer mynen vryen ſtant
Van heerlykheit langs uwe wegen;
Zoo zal my al 't gevaer ontſtaen.
My nadert reede eene effe baen;
Daer zal die looze my niet volgen,
Of, ſchuilende onder 't zelve dak
Ooit rooven mynen pallemtak.
Die vlucht maekt haer geheel verbolgen,
Maer, blyf my by, en weer haer af,
Zoo vluchte ik voort tot aen het graf.

XX.

Natúram vincit.

XXI.

A malo tuetur.

XXI.

Zy behoedt ons van 't quade.

WAt ben ik veiligh in uw hant
Myn Bruidegom, myn onderpant?
Hoe danke ik u voor die genade!
De blikſems ſiſſen door de lucht.
Dees valt, die neemt uit vrees de vlucht,
Maer uwe hulp komt my te ſtade,
En redt me uit dezen zwaren noodt.
Uw Liefde is ſterker dan de doot.

Uw Liefde weert het grootſte quaet.
Uw liefde, alleen myn toeverlaet,
Alleen de voedſter van myn leven,
Beſchynt, en dekt my met haer ſchilt.
Zy wordt te vruchteloos geſpilt
Aen die weerhoorigh tegenſtreven.
Ik volg de leiding van uw hant
Door dit, naer beter vaderlant.

Ik volge u die my hebt gezocht
En met uw hartebloet gekocht,
Een' prys van onwaerdeerbre waerde,
Waer aen geen ſchat, hoe groot, hoe ryk,
Hoe heerelyk, ooit was gelyk
In 't Hof des hemels nochte op aerde.
Maek my, tot glori van uw Naem,
Nogh verder in uw' dienſt bequaem.

XXII.

Zy zaeit in den Geest.

ZOo zaeit de Liefde onsterflyk zaet.
Want, of het schyne in 't lant te sterven,
Het zal geen' oogst van vruchten derven;
De Zoon des Opperlantmans gaet
Haer na, besproeiende al de voren
Met levend water uit de bron
Des heils, en koestert met de zon
Van zyne gunst die vruchtbre sporen.

Zy zaeit hier in een' stillen geest,
Niet in de vleeschelyke lusten,
Die 't lant omwroeten en ontrusten.
Zy zaeit een vrucht voor 't hemelsch feest.
Zy zaeit geen zaet op harde steenen,
Nogh langs den wegh, daer 't pluimvee pikt,
Of in den doren, die 't verstikt;
Maer in een' gront, die zich liet speenen.

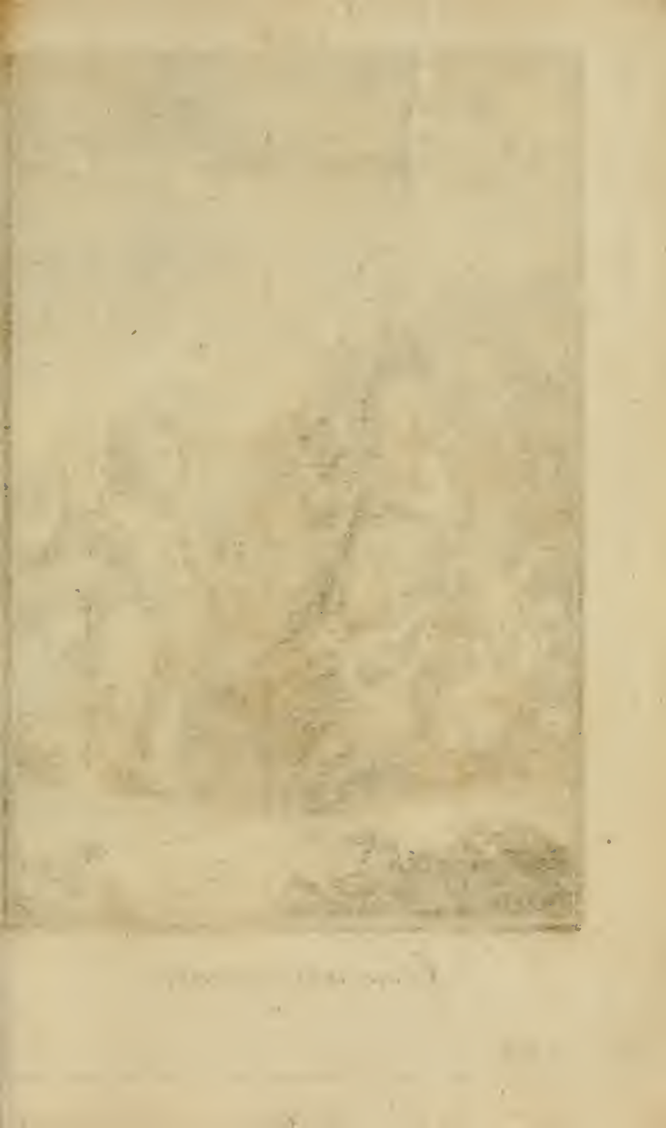
Zaei voort, myn ziel, Godts Englefchaer
Wacht naer den waschdom, om de vruchten,
Niet voor deze aerde in veltgehuchten,
Maer in Godts schuur, voor Godts altaer
Te zamelen tot offeranden.
Zoo staen zy eens in volle vlam
Terwyl het Opperofferlam
D'Aertspriester is, die 't vuur doet branden.

XXII.

In Spiritú seminat.

XXIII.

Gravata respuit.

XXIII.

Zy heeft eenen tegenzin in bezwaertheit.

HEt logge lichaem zakt naer d'aerde,
Die 't, als een vruchtbre moeder baerde,
En haren zuigling houdt in waerde.
Maer Liefde, van den Hemelgeeſt
Gedreven, ſchoeit op hooger leeſt,
En aeſt op beter bruiloftsfeeſt.
Zy wyſt het vrye hart naer boven,
Daer 't eeuwigſchynend hof der hoven
Weergalmt van Englen die Godt loven.
Zwaermoedigheit, een vyandin
Van haer geluk, nogh aerdſche min,
Sluipt ooit ten haren boezem in.
Zy zoekt geen ballaſt te vergaren
Die zy met onruſt moeſt bewaren,
En dan met ſmarten laten varen.
Zy ademt, als een zwanevlucht,
Al kleeftze om laeg, een hooger lucht,
Voor geene rampen meer beducht.
Zy wil, wat anderen magh baten,
Het gelt en goet, en weereltſtaten,
Om haren Bruidegom verlaten.
Die armoê geeft haer overvloet,
En, in den wellust van 't gemoet
Alleen, het allerhoogſte goet.

XXIV.

Zy geeft aelmoesen.

GOdts Liefde ſtort een' overvloet
Van tydlyk goet
Uit haren in den korf en hant
Van haer beminde, die dit pant
Niet lang bewaert,
Nocht delft in d'aerd'
Maer 't mild aen d'armoede overdoet.

De ſchaemle elende bidt een ſtuk
En toont haer kruk.
Helaes, zy kan niet ſtaen nogh gaen,
Maer legt om nootdruft langs de baen:
De kindernoot
Ziet om naer broot
En klaegt, al ſchreiende, al zyn druk.

De Naeſteliefde ontſluit haer hant,
Geeft onderſtant
Aen Godts verwant,
Haer maegſchap, om wiens leet zy treurt.
Een tweede bidt en wacht zyn beurt.
Geen armoê groeit
Waer Liefde bloeit
Met vrucht voor 't eeuwigh vaderlant.

Facit munificum.

Amoris umbra invidia.

XXV.

Nydt is de ſchaduw der Liefde.

IS Eer met recht de ſchaduw van de Deucht;
Ten onrecht Nydt van d'Eer, en van de ſtralen
Van uwe min, daer 't hart zich in verheught:
Geen glori kan by uwe Liefde halen,
Myn Bruidegom, al myn vermaek en luſt.
Wat bitſe Nydt hier tegen aen magh woeden,
'k ben en blyve in uwen arm geruſt,
Die ſal my voor alle ongeval behoeden.
Want uwe min, uw min alleen, verteert
Dat ſnoodt gedrocht, ſtaegh loerende op de beſten.
Zyn luſt vergaet als niemant zich verweert;
Hy knaegt zichzelf, of borſt aen ſpyt ten leſten.
Die weerloosheit ontpunt zyn ſcherpſt geweer.
Hy miſt zyn wit, de boogh verlaet de handen;
Het vuur het oogh; den arm de ſtale ſpeer;
't Vergif de tong, de ſcherpte zyne tanden.
Uw Liefde maekt alleen hem machteloos
Op my, hy zal, hy kan my nooit onteeren
(Staet Gy my by) al waer' hy dubbel boos.
Geen ſchaduw kan haer eigen lichaem deren.

XXVI.

Liefde kent geenen arbeit.

HEt delven en het ploegen om de vrucht
Is laſtigh werk, daer d'arbeit onder zucht:
Nochtans de ſchup nogh d'aerde heeft gevoel;
Zy blyven op het zweet des lantmans koel.
Maer, is het hart zelf d'akker, dien men bouwt,
Of liever, is 't een wildernis, een wout,
Daer welluſt aen den eik van hoogmoet groeit,
En 't wilt gediert van alle driften loeit;
Dan voelt de gront zelf ſmert, en dubbel zwaer
Is arbeit, die de ziel houdt in gevaer.
Doch, als Godts min met hare rechte hant
De ſpade ſtiert en dryft den ploeg door 't lant,
Hoe zacht ontglydt den arbeit dan zyn wicht,
Gelenigt door haer daeu en zonnelicht?
Dan teelt die Zon een ryken overvloet
Van vruchten uit een weldoorwerkt gemoet,
Tot glori van den Leenheer van 't heelal.
Wat zalige, wat milde hemelval,
Die arbeit kroont, doch nu geen arbeit meer,
Maer welluſt in den dienſt van zulk een' Heer!

Nihil amanti grave.

XXVII.

Ab uno Amore multa bona.

XXVII.

De Liefde alleen geeft vele goederen.

GEen kruis, geen lyden,
Geen smart, geen stryden,
Geen last, geen hoop op 't ongezien,
Of Liefde draegt ze als Jezus hulp komt biên.
Al wat deze aerde
Houdt hoogh in waerde
Is wellust, eer, verstant of goet;
Maer elk van die is ballast voor 't gemoet.
Wellust is beestigh,
Alle eer, hoe geestigh,
Eene enkle herssenschildery,
In andrer macht, of laffe Slaverny.
Verstant is edel,
Het siert den schedel,
Maer is het niet gevaerlyk wys,
En strykt veel al slechts een' gepuntten prys?
Alle aerdsche schatten
By een te vatten,
Al kon het zyn, voldeed nogh niet,
De gierigheit zocht meer tot meer verdriet.
Al 't heil der weerelt,
Hoe schoon bepeerelt,
Haelt niets by d'enkle min
Der ziel, belust op eeuwigh heilgewin.

XXVIII.

Geeſſeling uit Liefde is aengenaem.

WIe recht bemint ſpaert geene roe.
Kaſtyding komt den kindren toe,
Al voelt de Liefde, bang te moe,
De felle wederſmart
Der ſlagen in haer hart.
Zoo gaet het tuſſchen U en my,
Myn Bruidegom door wien ik ly.
Uw liefdegeeſſel maekt my vry,
Plukt onkruids wortel uit
En ſiert me als uwe Bruit.
Want uwe Goetheit en Beleit
Kaſtyden niet uit toornigheit,
Nogh ſtraffen zonder onderſcheit,
En nimmermeer te vroegh.
'k Was niet volmaekt genoegh.
Kaſtyding werkt door 't vleeſch in 't hart;
Die werking baert een liefde-ſmart,
Die alle weereltliefde tart.
Och, help me, al valt het bang!
Och, help me, al duurt het lang!
Och, help me, al duurt het lang, dat ik
In deze ſmarten niet verſtikk',
Of morre, of zelfs een oogenblik
Van uwe zyde keer,
En heel myn ſtriemen weer!

XXVIII.

Amoris flagellum dulce.

XXIX.

Una in sede morantur Pax & amor.

XXIX.

Liefde en Vreede zyn gezellinnen.

DE Liefde en Vrêe vereenen hant aen hant:
D'olyf groeit waer de palmboom wordt geplant;
De ruſt beſchaduwt beide,
Op dat de twiſt verſcheide.
De min teelt vrêe, de vrêe volmaekt de min.
Twee harten ſaem gehecht door eenen zin
Den godtsdienſt toegeheiligt,
Zyn door Godt zelf geveiligt.
Want die volmaekte en onuitputbre Bron
Der Liefde laeft haer beide: eenzelve Zon
Doorkoeſtert d'eene als d'ander;
Zy ſmelten in elkander.
Geen ſchyndeucht kleedt haer zeden met vernis
Van heiligheit; de gangen gaen gewis.
't Is alles openhartigh.
Geen tegenſpoet valt ſmartigh.
Dit vriendlyk paer, door 's Hoogſten hant getrout,
Krygt van Godts Geeſt zyn daeglykſch onderhoudt.
't Geen 't hier niet kan genaken.
Zal d'eeuwigheit volmaken.

X X X.

Hoop de beste Voedster der Ziele.

DE Ziel zocht overal haer voeder,
Gelyk een balling zonder hoeder:
Geene aerdscheit laeft haer heeten dorst;
Des valtze aemechtigh aen de borst
Der Hope op Godt, en zuigt zich dronken,
Terwyl de liefelyke lonken
Der zoogster haer in 't harte gaen,
Wiens hemelmelk haer kan verzâen.
Wat smaekt zy hier al lekkernyen!
Wat sterkt die melk haer in het stryen!
Hoe zal zy nu met verschen moedt
Staroogen op het eeuwigh goet?
Hoe trekt zy nu al haer gedachten
Van 't geen zy billyk moet verachten?
Hoe vestigt zy ze op 't eeuwigh heil?
Hoe zal zy eindlyk boven 't peil
Van al 't gedachte heen gedreven
Haer eige voedster overleven?

Animæ ſpes optima nutrix.

XXXI.

Odit moras.

XXXI.

Liefde haet traegheit.

GElyk een edel hart de laegheit
  Der Schiltpadde en haer' loomen tredt,
Zoo haet Godts zuivre min de traegheit
  Van 't vleeſch in 't ſpoor van Chriſtus wet.
Een heiligh vuur ſpeelt door hare aders:
  Zy zweept den al te loggen quant.
't Is, weetze, een ſtreek des aertsverraders,
  De ziel in eenen lagen ſtant
Te houden, en door duizent liſten,
  Zoo dikwyls al te laet verſtaen,
Den dierbren tyt te doen verquiſten;
  Want ſtilſtaen is te rugge gaen.
Neen; neen; zy houdt van geene ſlacuheit,
  Gedachtigh aen haer Liefſtens woort
En oordeel over zulk een laeuheit.
  Hy helpt wel op den kruiswegh voort;
Hy ſluit de deur van zyn genade
  Niet haeſtelyk en onverwacht:
Maer traegheit komt veellicht te ſpade
  En in den al te laten nacht.
Godts Hofpoort blyft niet eeuwigh open:
Wie binnen wil moet yvrigh loopen.

XXXII.

Liefde maekt alles recht.

AL 't oneven glad te ſchaven
 In den wille en in 't verſtant
 Eiſcht eene onvermoeide hant,
Eiſcht veel arrebeit en ſlaven;
 Maer oprechte Liefde ontziet
 Dezen zwaren arbeit niet.

Zy, beluſt op nooit te dwalen,
 Schaeft zich eene regelmaet,
 Om in allerhanden ſtaet
Doen en laten te bepalen.
 Nu beſchoutze of deze lyn
 's Heeren wil gelyk zal zyn.

Ja; gy hebt het wel verkoren:
 Maer, zoo Jezus van om hoogh
 Zelfs de lyn niet ſtiert langs 't oogh
Uwer ziele, is 't al verloren,
 En gy hebt uw' arrebeit
 Al te vruchtloos toebereit.

Neen; zyn hant komt haer regeren,
 En beſtiert door 't oogh uw hart,
 Dat nu al 't oneven tart.
Nooit zult gy zyn hulp ontberen.
 D'ongelykheit wordt geſlecht
 Door de Liefde, en 't kromme recht.

Amor omnia rectificat.

XXXIII.

Sternit iter Deo.

XXXIII.

Liefde baent den wegh tot Godt.

WEgh aerdſche min, wegh aerdſch gewemel,
Godts Liefde baent het ſpoor ten hemel,
Ja zelfs tot Godt,
En 't heilgenot
Van een vereening, door geen hart
Gekent, dan 't geen de liefde-ſmart
Bemint van 't zalig lyden,
En voor Godts eer te ſtryden.

Al legt het renperk dicht met doren
En kruis bezait langs al de ſporen,
De Liefde ontziet
De ſporen niet.
D'olyven groeien aen het kruis.
En ſchynt zy nogh zoo ver van huis,
Haer Heer zal zich ontfermen,
Hy wacht met opene armen.

Dit geeft haer nieuwen moedt in 't lopen.
Dit doet haer met vertrouwen hopen.
Hoe ſtaroogt zy
Geruſt en bly
Zy heeft nu langer geen gevoel
Van d'aerde en al het aerdſch gewoel.
Hoe nader aan Godts leven,
Hoe minder tegenſtreven.

XXXIV.

Alles keert tot zynen oorſprong.

'T KEert alles tot den oorſprong van zyn wezen.
De waeſſem, uit het water opgehaelt,
Wordt waterdamp, en water als voor dezen.
De levenslucht, nu in dan uitgehaelt,
Behoudt en ſlyt de levenskracht. zelfs d'aerde
Verandert in een menſch, die weer verrot,
En omkeert in de moeder die hem baerde.
Godt geeft de ziel, de ziel gaet weer tot Godt.
Zou ik, myn Lief, zou ik niet wederkeeren
Tot U, de bron waeruit ik oorſprong nam?
Zou ik U met uwe eige vrucht niet eeren,
Gelyk een tak den zegenryken ſtam?
O Zon van myn geluk, zou ik uw ſtralen
Niet wederom afkaetſen als een Maen?
Zou ik uw min met weermin niet betalen,
Of toeven daer gy zelf my voor wilt gaen?
Neen, neen. Myn licht, van u ontleent, zal blinken.
De vrucht, die gy zelf plantte, is uwe vrucht.
Al wat ik wenſche is in u wegh te zinken,
Vergeten van myzelve. O Heer, ik zucht,
Och, helpmy uit myzelve! och, mocht ik kiezen,
(Maer Gy weet beſt wat tot myn welſtant dien')
Nu wilde ik my geheel in u verliezen,
En onverwylt van hier ten hemel vlîen.

Omnia eo unde.

Constans est.

XXXV

De Liefde is ſtantvaſtigh.

GEen huis ſtaet vaſter op een rots,
Het water en den wint ten trots;
Geen pael in 's aertryks hart geſlagen,
Kan zoo veel wederſtants verdragen,
Als ik in 't midden van den gloet
Der vlamme, uit wreetheit aengeboet.
Ja, roer vry met uw vork de kolen,
En wek den brant uit duizent holen
Die 't branthout in zyn buizen ſloot,
Gy ſtookt myn liefde nimmer doot.
Haer vlam blyft uwe vlammen tarten,
Maekt Salamanders van de harten
En houdtze wakker op de been.
Een Godtheit onderſchraegt myn lêen.
Of meent gy met uw mes de banden
Te ſcheiden, die de rechte handen
Vereenen van myn Lief en my;
Gy dwaelt. Geen helſche roof harpy,
Geen kruis, geen lyden, geen gevaren,
Geen vuur, geene opgezwolle baren
Bewegen myn ſtantvaſtigheit.
Al wierd het lyf in d'aſch geleit
('t Geen myn Beminde zal verhoeden,
Of duizentvoudt hier na vergoeden)
Ik wiſt, door zynen onderſtant,
Van geen bezwyken in den brant.

XXXVI.

De Liefde bouwt.

TErwyl ik ben gezint myn Lief een huis te bouwen,
Ontziet hy zelf zig niet de steenen uit te houwen,
En brengtze moedigh op zyn schouders by myn werk;
Dit roert myn handen en geeft sterkte aen myne leden;
Hy treedt met wakkre schreden,
Zyn min kent maet nogh perk.

't Zal in't voltooide huis een' hoogen altaer stichten,
En offerhanden doen, die 't heele huis verlichten,
Terwyl een wierookwolk, verluchtigt door dien glans,
De lucht inademe en bewierook' met haer geuren,
Uit bruine en vale kleuren;
Tot in den hoogsten trans.

En, dat geen dootsche vaek myne oogeléen bekruipe,
Nogh zorgeloosheit my ten boezem binne sluipe,
Zal 't waeksaem hart, een klok, my wekken tot myn plicht,
Dan zal ik, vroegh te werk, met handen en met voeten,
Myn levenszon begroeten,
My spieglen in haer licht.

Die yver zal myn Lief behagen en bekoren.
Hy zal myn beden met goetgunstige ooren hooren.
Hy zal my byzyn; waer ik zitte, of sta, of ga,
Myn raetsman wesen, die myn zyde nooit ontwyken,
Nogh my zal doen bezwyken.
Dies sta ik en volsta.

XXXVII. Zy

Amor ædificat.

XXXVII.

Iucundum spirat odorem.

XXXVII.

Zy verſpreidt een aengenamen geur.

MYn Lief heeft voor ons beide
Den wierook, dien ik ſpreidde,
  Verzamelt in een vat.
O aengename geuren!
Wat hart kan langer treuren?
  O onwaerdeerbre ſchat!
Die geur ſtreelt onder 't minnen,
Die geur zet myne zinnen
  En geeſten wakker aen.
Zy ſpreidt zich door myn leden
Met duizendt vriendlykheden.
  De Geeſt moet boven ſtaen.
Geeſt moet de Ziel verquikken.
O Zalige oogeblikken!
  O vriendlyk heilgenot!
Neen, wil dit vat niet ſluiten,
Nogh dezen waeſſem ſtuiten!
  Myn Lief, myn Heer, myn Godt!
Ik zal hem wêer verſpreiden,
En zielen tot u leiden.
  't Is niet voor my alleen.
Gy'deelt alom uw geuren
Om harten op te beuren
  Door ongeveinſt geween.
Verzamel zoo de zielen
Die nedrigh voor u knielen!

XXXVIII.

Godts Liefde geeft de ware veiligheit.

ZOo veiligh in myn Liefstens armen
Wete ik van rampen nogh van kermen.
Myn kan geen vleiery,
Gewelt, nogh doot, nogh wat het zy,
Door d'ooren
Bekoren,
Geen zwaert rukt me uit zyn hant,
Hy blyft myn onderpant.
Laet weereltlingen woelen, slaven,
En om een ydlen naem van Braven
Geen hachelyken kans
Ontzien, of om den flikkerglans
Van kroonen
En troonen,
Zich wagen in den strydt
Uit heerzucht of uit nydt;
De doot staet klaer met haren zeissen
En komt de ziel ontydigh eischen.
Maer ik, in Jezus schoot
Ter goeder uure uit allen noodt
Geveiligt,
Geheiligt,
Beluister stil en stom
Myn trouwen Bruidegom.

Amoris securitas.

Sitim extinguit.

XXXIX.

Zy lescht den dorst.

WAer dwaelt gy heen langs dorre paden
Daer waterval nogh waterbron
Uw' dorst met water lesschen kon.
Komt hier belasten en beladen:
Hier welt een springbron voor 't gemoet;
Hier springt een eeuwigwellendt water;
Godts Liefde wacht, Godts Liefde staet 'er
En schept het my in overvloet.
Wie dorst koom' herwaert aengetreden
En drink' met een verliefden mont
Het afgeslaefde hart gezont.
Dit water sterkt de slaeuwste leden.
Dit levendt water, door 't beleit
Der Wysheit van den wysten Rader,
Laeft uit eene opgezwollene ader
Den dorst tot in alle eeuwigheit.
Dit water stilt de ziele-smarten.
Dit water wordt een waterbron,
Daer Jakobs niet by halen kon.
Dit water heelt gewonde harten.
Dit water wordt een wel in 't lyf
En springt tot in het eeuwigh leven.
Myn Lief zal my dit water geven
Zoo lang hy zelf dit water blyf.

X L.

Wie bemint kan niet vry zyn.

IS Liefde ſlaverny?
Gewis: maer houdt ons vry
Van dwang. Wie kan beminnen
Die niet met hart en zinnen
'T Geliefde dient en eert,
Terwyl het ons beheert?
Men geeft zich ganſchlyk over;
Ontziet nogh kruit nogh loover
In haren dienſt; alleen
Uit minzucht die de lêen
Verſterkt. Niets kan haer weren,
Niets ſmarten, niets haer deren.
Zy blyft onwrikbaer vaſt.
Haer laſt wordt lichte laſt.
Haer juk wordt zacht en draeglyk,
En meer en meer behaeglyk,
Als liefde kuſt en ſtreelt
Geen arbeit ons verveelt.
Wat ons wêerſta doorſtreeft men;
Want, waer men lieft daer leeft men:
Veel meer dan, waer men leeft
Door Hem die aemtocht geeft.
Dit juk van myn Beminden
Is laſt die luſt leert vinden.

XLI. *De*

Nullus liber erit si quis amare volet.

XLI.

Micat inter omnes Amor Virtutes.

X L I.

De Liefde blinkt onder alle deugden uit.

GElyk voor 't licht der zon moet zwichten,
Wat, rollende om zyne assen heen
En om de zon, zyn licht te leen
Ontfangt uit deze bron der lichten:
Zo zwicht voor Liefde en haren glans
De glans der deugden, die haer stralen
Uit deze zon der deugden halen,
En pronken met geleenden kraus.
Wat baet Gelooven, Lyden, Hopen,
Gelaten en stantvastigh zyn
In ziel-elende en lichaems pyn;
Wat, al het zwoegen, zweeten, loopen;
Nu lusteloos, dan onvermoeit;
Nu langs gemakkelyke wegen,
Dan ademechtigh en verlegen
Langs paden daer de doren groeit?
Niets baet het, zoo myn Heilants Liefde,
Van 's Hoogsten rechte hant gekroont,
My niet geheel en al bewoont.
Zyn min, die my het hart doorgriefde
Volmaekt alleen alle andre deucht.
Hoe lust het my myn Lief t'aenschouwen?
Verdwynt het Hopen en Vertrouwen,
Zyn Liefde alleen blyft al myn vreucht.

XLII.

Liefde verwint alles.

HEt ſterk Geloof magh weerelden verwinnen,
De Liefde neemt den hoogen hemel in;
Haer pyl doorwont een nedrigh hart van binnen.
Niets wederſtaet de krachten van de min.
Godts Liefde wyſt het doelwit aen haer ooge:
Zy mikt en treft dat doelwit met den ſchicht.
Geen wonder, want zy ſchiet met zynen boge;
Hy leent de pyl, en ſtelt het wit in 't licht,
Geen ſchilt, geen zwaert, geen kracht van hooge muuren,
Geen angſt hoe bang, geen lyfsgevaer hoe groot,
Kan haer gewelt ontworſtlen nogh verduuren:
Z'ontwapent zelfs den onverwinbren doot.
Een Ziel, door haer gewondt, weet van geen wyken
Nogh wankelen; want Jezus ſterkt en hoedt,
Zyn lieve bruit. zy zal den eerprys ſtryken,
't Genadeloon van 't onverzet gemoet.
Gelukkigh, wie met Jezus trekt te velde
Den Leitsman ter volmaekte zaligheit,
Die zich alleen in d'ope breſſe ſtelde,
En heelde Godts gequetſte Majeſteit.
Sta vaſt, myn ziel, gy zult uw wit niet miſſen.
Die wonde ontdekt u Godts geheimeniſſen:

XLII.

Omnia vincit Amor.

n.

XLIII.

Agitatus fortior.

XLIII.

Zy krygt kracht door beproeving.

AL komt een onwêer uit den westen
Aenbulderen, en slaet ten lesten
My op den gront en dreigt den doot,
Nogh vreeze ik voor gewelt nogh noodt.
Myn Bruigom blyft zich myns ontfermen
Zyn trouwe handt zal my beschermen.
Wy houden ons aen dezen boom,
Den boom des levens, vry van schroom.
Geen proef maekt my dien stam afhandigh:
Ik blyve in allen noodt volstandigh.
Eer sterve ik wegh eer ik het geef.
De groene lauwer krake en beef
Voor 't vuur, ik weet van geen bezwyken,
Van omzien, waggelen, nogh wyken.
Geen val, door schielyk overval,
Bederft in eens het een en al.
Wie staet zie toe, want niemant staet 'er,
Of eb en vloet, waer Godt is, gaet 'er.
De proef versterkt, de voorspoet zwakt.
Een ongesteunde vruchtboom zakt
Met vrucht en bladen op den akker,
Maer Gy, myn Jezus, helpt my wakker.
Dees druk verquikt, dees laegte hoogt.
Wie hoopt niet, daer Gy 't al vermoogt?

XLIV.

Oprechte Liefde kent geene maet.

OPrechte min, waer by geen deucht kan halen
Groeit dagelykſch, en kent in't eindt geen palen.
Myn Bruidegom, de luſt van myn gemoet,
Myn Bruidegom, wiens oogh my kon verrukken,
Breekt zelf de maet aen ſtukken:
Ik trap ze met den voet.

Wat maetſtok kan het matelooze meten?
Waer 't meetbaer is verlaten en vergeten
Behoeft men maet voor hartstocht nogh verſtant:
Men ſpiegelt zich in Godts oneindigh wezen,
Men mint hier als voor dezen,
Maer met onleſchbren brant.

Geen weerelt kan Godts Bruit Godts handt ontrooven;
Geen water 't vuur van haare liefde dooven;
Geen luſt haer hart ontſteken, dan de vlam,
Die, van Godt zelf geſticht, oneindigh blake,
En haer een offer make
Voor 't eeuwigh Offerlam.

Verus Amor nullum novit habere modum.

XLV.

Crescit spirantibus auris.

XLV.

Zy wakkert op door hemelwint.

GOdts Geeſt, een wint van Godt gedreven,
Zal kracht aen myne liefde geven.
  Al blies de wint van tegenſpoet,
De vlam mocht ſtoppelen verteren
Van ydelheit, maer kon niet deren
  Het gout van 't Godgewydt gemoet,
Dat kan de vlam zoo wel verdragen
Als d'allerfelſte hamerſlagen:
  Zelfs wordt het door het vuur geproeft;
Het blinkt veel ſchooner dan te voren
En wordt van Jezus uitgekoren
  Als 't geene zuivring meer behoeft.
Die zuivring moet my 't vuur verwerven,
Dat onder d'aſſche zou verſterven
  En laten my d'onzuiverheit,
Blies Godt geen winden uit den hoogen
En ſtichten door zyn Alvermogen
  Een vlam die 't al in kolen leit.
Gewenſchte winden blyft maer waeien;
Gy zult den Hoogſten wierook zwaeien
  Wiens geur zyn vriendlyk hart verquikk'.
Ik zal my by de kolen warmen
En Hy zich over my erbarmen.
  O welgezaligt oogenblik!

XLVI.

Zy veracht al het weereltsch.

HOe wyke ik best van 't aerdsch gewemel?
Koom, Jezus, leid my by de handt
Naer 't eeuwigduurendt Vaderlandt,
Ik haet de weerelt om den hemel!
Wegh staetzucht, wellust, overdaet,
Wegh wapenschilden, septers, kroonen,
Eerampten, huizen, hoven, troonen;
Godts Sion is myn toeverlaet.
Godts Sion straelt in bei myne oogen:
Dat is de burgh, wiens burgerrecht
My op Godts woort is toegezegt;
En 't kan zyne Almacht aen vermogen,
Zyn Waerheit aen onschendbre trouw,
Zyn Liefde nooit aen wil ontbreken,
Dat ik, de weerelt dus ontweken,
Myn vaderlant niet vinden zou.
Gewis, de handt die my wil leiden,
De strael van 't aldoorstralendt Oogh,
Helpt, en bestraelt my van om hoogh.
Nooit zal myn Jezus van my scheiden,
Als ik niet omzie, maer recht aen
Den wegh van zyne lievelingen,
Den wegh dien alle vromen gingen,
Den rechten hemelweg blyf gaen.

XLVI.

Omnia Spernit.

Nec vidisse sat est.

XLVII.

't Gezicht alleen is niet genoegzaem.

NEen zeker 't oogh voldoet alleen
Den welluſt niet van zuivre liefde.
Ik ſleet myn dagen in geween
Terwyl de ſmart my 't hart doorgriefde,
Zoo Gy, myn Bruigom, met uw hant,
Of liever, niet met beide uw handen
Den onverbreekbren echtebant,
Toeſtrikte, en ik myne offeranden
U heiligde op den reukaltaer,
Dien Gy zelf in myn hart quaemt ſtichten.
Wat is uw liefde wonderbaer!
Hoe kan zy mynen geeſt verlichten!
Ik voel de werking van uw min
Door alle myn genegenheden.
Ik voel hoe zy my overwinn'.
Ik voel door alle myne leden
De ſtoving van uw liefde-vuur.
Eenzelve Geeſt bezielt ons beiden.
Och, dat dit eeuwigh zy van duur;
Zoo zullen nooit die handen ſcheiden.

XLVIII.

Geen wegh is ongebaent voor de Liefde.

SPreekt van ongebaende wegen,
Weereltlingen, ſteedts verlegen
Wat gy laten zult of doen,
Of om ſchade te voorhôen,
Of om winſten na te jagen,
En uzelfs met duizent plagen,
In het lichaem en gemoet,
Op de hoop van vluchtigh goet,
Af te mennen onder 't loopen;
Godt is voor geen gout te koopen.
Ik van andren Geeſt bezielt,
Geeſt, die mynen geeſt vernielt
En my alles door helpt ſtreven
Om een zielvernoegendt leven,
Vinde in eenen oceaen
Geene wegen zonder baen.
't Hart is 't roer. De liefdewinden
Van myn' Jezus, myn' Beminden
Mogen alle ſtormen op.
'k Hael geen zielen in den top;
'k Roeie alleen met zynen boge
Daer ik alles mêe vermoge.
Op den ongebaenden plas.
Zyne Liefde is myn kompas.

Invia Amanti nulla est via.

XLIX.

Animæ sal est Amor.

XLIX.

Liefde is het zout der Ziele.

HEt beste zoutvat, dat het zout
Des levens onbederflyk houdt,
Is min tot Godt en zyn beminden.
Wien dit niet smaekt is smakeloos;
Wie dit niet kiest is bot of boos;
Wie dit niet vindt weet niets te vinden.
Godts waerheit hangt 'er 't zegel aen.
Myn Lief, hoe zou myn hart bestaen,
Zoo Gy 't niet zoutte? Zilte tranen
Hebt gy uw gunsten toegezeit,
Zy zouten de godvruchtigheit
Van die zich van de weerelt spanen.
Uw Liefde is 't zout van ons gemoet.
Uw liefde is 't zout dat ons behoedt,
Bewaert, en lust en kracht blyft geven.
Die kracht geeft smaek aen al ons werk.
Ons werk behaegt U om dat merk.
Uw Liefde is zout voor 't eeuwigh leven.
Dit onbederfelyke zout,
Meer waerdigh dan al 't aerdsche gout,
Zout woorden, werken en gedachten.
Het zout de ziel; het zout den geest;
Het is het zout voor 't hemelsch feest.
Onzaligh, die dit zout verachten!

L.

Zy haet de Vrees.

DE Liefde weet van hopen, niet van vreezen.
Zy zit geruſt en ſtil
In haer Bemindens wil:
Of, zoo zy werkt. 't is om bereidt te wezen
Op 't Euangeli-padt?
Zoo wordt zy môe nogh mat.
Haer Bruigom dryft, geweldigh in het jagen,
De vrees ten deuren uit,
Die Hy met handen ſluit.
Geen vreezigh hart kan Jeſus ooit behagen.
Wie yvrigh mint, wie hoopt;
Maer laffe vrees verkoopt
Den Godtsdienſt aen de wanhoop voor de ſmarten
Van droevigh naberou
Om een geſchonde trou.
De Liefde ſterkt de Godgewydde harten.
De veege vrees verlieſt,
De vaſte Liefde kieſt
En houdt het licht der zuivre hemelſtralen:
Die lamp wordt nooit gedooft
In 't hart dat hoopt, gelooft,
En mint; op dat de ziel niet af zou dwalen.

Odit timorem.

Animæ felicitas.

LI.

Liefde is de gelukzaligheit der Ziele.

DE ZIEL.

GEen heil zoo groot als uwe min,
Myn Bruidegom, myn uitverkoren,
Hoe lieflyk is het U te hooren,
Hoe lieflyk, hart en ziel en zin
Geruſt in uwe hant te geven!
Gy zyt de kracht van 't geeſtlyk leven.

ONZE HEER.

Ik houde de rechtmatigheit,
En, zoekende geen eigen voordeel,
Volg deze ſchael; die weegt myn oordeel.
Ik heb myn liefde toegezeit
Aen wie my mint, en blyf rechtvaerdigh.
Gy maekte door uw wedermin
Myn Liefde alleen al uw gewin,
En dus u myne gunſten waerdigh.

DE ZIEL.

Onwaerdigh was ik, waert gy niet
Zoo overvloedigh in genade,
Die myne liefde komt te ſtade,
Dat Gy myn ſmetten overziet.
Uw Liefde geeft myn liefde krachten.
Gy zyt de luſt van myn gedachten.

LII.

't Gewisse geeft Haer getuigenis.

GOdtsGeeſt getuigt met mynen geeſt de waerheit.
Geen zonneglans haelt by de heldre klaerheit
Van myn gewiſſe in deze zekerheit,
Dat al myn ſchat by Godt is weggeleit.
Om dat ik Hem beminne en 't eeuwigh leven
Heeft Hy my zelf die zekerheit gegeven.
't Is enkele genade, en niets van my,
O neen, myn Lief, want Gy, alleenlyk Gy,
Hebt my den wegh der Waerheit aengewezen,
Door Liefde te bewandlen zonder vreezen.
Uw Liefde heeft myn wedermin geſterkt
En in 't gemoet gevoelbaerlyk gewerkt,
Op dat het zich naer uwen wil mogt buigen;
Nu ſtrekt het my voor duizenden getuigen.
Gy hebt my eerſt gewont met liefde-ſmart;
Ik offere U op 't outer van myn hart
De dankbaerheit, en wyk geen hemellingen.
De Liefde kan door alle ſtarren dringen.

LII.

Conscientia testis

LIII.

Superbiam odit.

LIII.

Zy haet den Hoogmoedt.

KOom aen, myn Lief, met alle kracht,
Zoo veel de krachten kunnen dragen,
Dit trotſche dier met geeſſelſlagen
Gezweept en onder dwang gebracht.
Geen arbeit moet ons hier vervelen,
Myne uitverkorene, myn Bruit;
Men trapp' dien ſtaert zyne oogen uit,
Dan zullen wy de wieken deelen
En plukken dien verheven kam.
Ik haet dat ondier, op 't herdenken
Hoe 't eens de zaligheit kon krenken
Van Englen, daer 't zyn oorſprong nam.
Het werdt ten afgront neergeſtooten;
Nu zweeft het over 't aerdryk heen,
En ſchend my zelf in myne leen.
Koom help my, help my, onverdroten.
Ik ſta U met myn hulpe by:
'k Beloof 't U, 'k zal U nooit verlaten;
Blyft Gy dit ongedierte haten,
Ik wyke nooit van uwe zy.
't Gaet wel. Wy zullen 't overwinnen.
De Hoogmoedt is 't vergif der zinnen.

L I V.

Zy is bekommert.

LEer my uw wetten wel verſtaen;
Leer my de beſte wegen gaen.
Want, ſchoon geen wanhoop my beknelt,
Of zelfs geen angſt myn zinnen quelt,
Als waer' myn hart niet recht voor U;
Nogh vinde ik dat myn liefde, ſchuw
Van overyling, zich mistrout:
Zy vreeſt wel niet, maer wil niet ſtout
Te werk gaen zonder uwen raet,
Myn Lief, myn hulp, myn toeverlaet.
Gy opende de levens baen
In deze goddelyke blâen.
Hier zie ik wat my nogh ontbreekt.
Hier luiſter ik wanneer Gy ſpreekt.
Hier antwoort Gy wanneer ik vraeg.
Hier trooſt Gy my wanneer ik klaeg
Van onvolmaektheit, of van ſchult,
Van zwakheit of van ongedult.
Dit woort is 't oogh van myn verſtant,
De wegh naer 't eeuwigh vaderlant.
Wat heeft dit woort door zyne kracht
Al zielen tot het heil gebracht
Waer naer ik ſtreve! ei help my ſtreven:
Dit woort is geeſt en kracht en leven.

Sollicitus est.

LV.

Sine Amore mors.

LV.

Zonder Liefde is de Ziel doot.

ZY ſlaept van krachten als berooft,
En nam een kuſſen onder 't hooft
Van geeſt en ziel en brein berooft.
'k Zie geen beweging in haer vlerken.
Zy ruſt nogh niet van hare werken,
Die anders arrebeit beperken.
Zoo gaet het als de Liefde ruſt:
Het levensvuur ſchynt uitgebluſcht,
De ziel in ſlaep te zyn geſuſt.
Ik laet ſomtyts myn lieven ſlapen,
Gelyk een herder zyne ſchapen,
Op dat zy nieuwe krachten rapen.
Nu maek ik mynen boog gereedt,
Eer zy my ſlapende vergeet,
En langer van zichzelf niet weet.
Zy zelf zal mynen pyl bedanken.
Die wonde wekt en heelt de kranken,
Gelyk het mes de wyngaert-ranken.
Als Liefde ſluimert is ze in noodt;
Maer, als zy ſlaept, wel hallef doot.
Ik wekke haer met eenen ſchoot.

L V I.

Zy vergelt gelyk met gelyk.

MAgh ik U, Jezus, myn Beminden,
Myn Bruigom, magh ik U wêer vinden?
Hebt Gy my uit den ſlaep gewekt?
Hielt Gy uwe armen uitgeſtrekt,
En drukt Gy met diezelleve armen
My aen uw borſt om my te warmen,
Die kilkout in een ſluimering,
Die al t'ontydigh my beving,
U, mynen Lieſten had vergeten?
Hoe zal ik uwe Liefde meten?
Gy waekte toen ik onbedacht
My zelf had in gevaer gebracht.
Gy wekte my niet zonder ſmarten;
Uw ſtael doorwondt de ſtale harten;
Die wonde heelt de zielewond.
Ik danke U uit myns harten gront,
En bidde om ſlapeloozer leven,
Zoo zal ik nooit U wêer begeven.
Hebbe ik U ooit ontrou geweeſt,
Vernieu myn krachten door uw' Geeſt.
Geeft vaſten vrede, ik zal myn dagen
Niet wyken van uw welbehagen.

LVII. *Lief-*

Par pari.

Virtutum fons & scaturigo.

LVII.

Liefde is de bron en ader van alle Deugden.

VLiet nu mildlyk liefdeſtroomen
Uit het Paradys gekomen,
Daer de boom des Levens bloeit,
'k Zal my zelve lang vermoeit
Aen uw water dronken drinken,
Of veel eer daer in verzinken.
Magh my dit gebeuren, Heer
Uwen naem tot eeuwige eer?
'k Heb my zelf aen U gegeven:
'k Wil my zelve niet meer leven.
Dit 's de bron van alle goet!
Och, wat ſmaekt haer water zoet!
Deze zuivre waterplaſſen
Zullen uwe Lieſte waſſchen
En verſterken in de deucht.
Hoop, Geloof, Vertrouwen, Vreucht,
Vrientſchap, Waerheit, Recht en Vrede,
't Komt hier alles, koom Gy mede.
Gy alleen zyt heel de bron,
Gy alleen de levenszon
Die den waſchdom kan verleenen.
Laet ons eens voor al vereenen!

LVIII.

Zy leeft tot in het oneindige.

'tGEloof heeft uit wanneer wy ſterven;
De Hoop heeft uit wanneer wy erven;
De Liefde blyft
Zy is de zuſter van Godts Zone;
Zy pronkt met onverwelkbre kroone,
Wiens glans beklyft.
Zy trouwt de beſte rechte handen;
Zy biedt den Hoogſten offeranden
Hier en hier na.
Geen doot kan haer het leven rooven;
Zy zweve om laegh, zy leeft hier boven,
Door Godts genaê.
O onverbreekbaer waerheits zegel,
Lang waert gy de volmaekte regel
Van mynen gang.
'k Voorzie het einde van myn ſlaven,
Van al myn zuchten en myn klagen,
Hoe lang of bang.
Myn Bruigom heeft zich wel verſcholen;
Maer dwaelde ik ooit in duiſtre holen,
Hy hielt my vaſt.
Nu zal Hy nooit weêr van my ſcheiden.
Nu zal Hy eeuwigh my geleiden.
Wegh, aerdſche laſt.

LVIII.

Viret ac extremum.

Finis Amoris ut duo unum fiant.

L I X.

Het oogmerk der Liefde is dat twee Een worden.

DOor ſtillen ſtroom en door gevaren,
Gelyk een zeeſchip door de baren,
Geraekt men eindelyk aen lant.
Door hulp en tucht, door hoop en ſchromen,
Door luſt en laſt, tot Godt gekomen,
Blyft Jeſus Liefde een vaſte bant.
De ziel, vereent met haer' Beminden,
Kon in het einde een ruſtplaets vinden.
Dat was het oogmerk van haer min.
Haer Heilant liet haer niet verlegen;
Hy vloerde doorgaens hare wegen.
Nu kroont het einde het begin.
Gewenſchte trou! wie zoo kan paren
Verdriete geen gevolgh van jaren
Daer Godt zyn kinderen beproeft.
Dees trou kan alle zuur verzoeten,
Dees trou kan alle ſchade boeten.
Hy wenſch niet wie niet meer behoeft.
Dit is de volheit aller vreugde
Die ooit een zuivre ziel verheugde.
Dit is de voorſmaek van 't genot
Der bruiloft, daer de Hemellingen,
Het Lam ter eere, onſterflyk zingen.
Dit is het trouwverbont met Godt.

L X.

Liefde is de vervulling van de Wet.

DUs is de heele wet volbracht,
Want Liefde is 't Eindt van Godts geboden.
De Rede en Godtsdienſt beide nooden
Ons dien wegh op met alle kracht.
Ruſt, ziel, na alle uw liefdewerken;
Godts Liefde ruſt aen uwe zy',
Waer meê gy welgenoegt en bly
Beſloot uw loopbaen te beperken.
Dank uwen Bruigom, die zoo trou
Als gunſtigh door zoo veel gevaren
U wilde helpen en bewaren,
En eindlyk nemen tot zyn vrou.
Niets deed gy door uwe eige krachten;
Gy had het alles van zyn hant.
Hy was uw trooſt en onderſtant.
Hy ſtuurde uw wegen en gedachten.
Uw Liefde heeft de Wet vervult
Door zyne oneindige Genade.
Hy ſloegh alle uwe wegen gade.
Zyn zachte Geeſt gaf u 't gedult;
Zyn Waerheit veſtigde uwe ſchreden;
Zyn Woort was 't licht voor uwen voet,
Zyn Licht het licht van uw gemoet,
Zyn Kracht de ziel van uwe zeden.
Onſterflyke Eer en Majeſteit
Zy Gode en 't Lam in eeuwigheit.

Plenitudo legis est.

BLADTWYZER

DER

ZINNEBEELDEN

VAN

H. HUGO.

BLADTWYZER
DER
ZINNEBEELDEN
VAN
O. VAN VEEN.

25 *Nydt*

Otto van Veen 1556 – 1629

180 Vaenius, Amoris Divini Emblemata

Antwerp 1615

Antwerp 1660

Antwerp 1724

Hermann Hugo 1588 – 1629

Pia Desideria

Antwerp 1624

J. de Backer + Sommervogel, Bibl. de la Comp. de Jésus, Bibliographie Tom IV. 1893, 513 – 520

E.B.

Madame J. M. B. de la Mothe-Guyon

L'Ame amante, de son Dieu representée dans les emblèmes, de H. Hugo sur ses pieux desirs et dans ceux d'Othon Vaenius sur l'amour divin

Cologne 1717

Paris 1790

see Adolf Spamer, Das Kleine Andachtsbild München 1930, p 144 f

